

LEVÉLTÁR

A RIMASZOMBATI
EGYESÜLT PROTESTANS FÖGYMNÁSIUM

XXXIX-dik

ÉRTESITŐJE

az 1891—92-iki tanévről.

—*—

KÖZLI:

BODOR ISTVÁN,

igazgató.

RIMASZOMBAT,
NYOMATOTT RÁBELY MIKLÓS SAJTÓJÁN.

1892.

I.

HALOTTAINK.

DAPSY VILMOS

1810—1892.

A társadalmi békés életnek, miként a véres harcmezőnek, meg vannak a maga diadalkoszorúta vezérei, mellőzött bajnokai, félreismert tehetségei és névtelen félistenei. Csakhogy míg a csatatéren működők mindenikének egyenként és összesen, minden tétlen egy kimagasló lángész nyomai látszanak: addig a társadalmi életnek ezer meg ezerfelé ágazó szövevényei között, mindenütt és mindenkor az egyéni jellemvonások lépnek előtérbe, párviadalra kelve a létért való küzdelemben. És e küzdelmek örökös zajában — valljuk meg őszintén — a tényezők rugóit nem mindig a legtisztább szándék hozza mozgásba; a cél felé, melyet — ha a kor szellemétől elmaradni nem akarunk, — meg kell közelítenünk, nem mindig törekszünk nemes eszközökkel; sőt sokszor tapasztalhatjuk azt is, hogy míg a méltatlant vállára emeli a közvélemény, addig a hív munkás nem ritkán a sok csalódás és még több csalatástól leveretve, tört reménnyel hanyatlik sirjába.

Igen, mert legtöbb emberben hiányzik azon fárasztó, de éppen ezért a legbeesesebb jutalommal kecsegtető buzgalom, melylyel a társadalmi élet szövevényeibe betekinteni, az emberi szíveket beható tanulmányozás után megismerni, egyesek működésének okát és következményeit megítélnünk kell. A legtöbb megelégszik a látszattal, így nem lehet csodálkoznunk azon, ha az ingatag közvélemény gyakran oly egyéneket állít társadalmi életünk hajójának kormányához, kik oda nem méltók, míg sok olyat mellőz, kiben a valódi képességet és hivatást — a szerénység leple mellett — a közönyösség fellege borítja.

Éppen ezért könnyű kitünni a társadalmi téren; azonban nehéz az elfoglalt helyet megtartani; még nehezebb fokról-fokra emelkedve

a jól megérdemelt vezérszerepet átvenni: de legnehezebb azt zavar-talanul birni az élet utolsó szikrájának kilobbanásáig, mert ehhez a legkiválóbb férfiúi erények mellett, az isteni gondviselés ujjmutatása szükséges.

Ezért kell az ily kiválasztottakat életükben megbecsülni, tisztelni és szeretni, s emléküik előtt, — ha elköltöztek, — kegyelettel meghajolni.

A gondviselésnek ily kiválasztottja volt az, kinek a mai nap emlékünnepe szentelünk.

É férfit *Dapsai Dapsy Vilmos* volt.

Született 1810-ben november hó 19-én Rimaszécsen, Gömör-megyében, hol atyja József, a „Theophron“*) fordítója ev. ref. lel-kész volt. A család, melynek első adománylevele 1517-ben kelt, ek-kor kapja a Dapsa pusztát és Kis-Ragályt, melynek birtokában 1650-ben a család két tagja Miklós és Mihály nemcsak megerősítettnek, de földesuri jogaik is kiterjesztetnek.**)

Mikor vette fel a család a Kálvin szerint reformált vallást, biz-tos adataink hiányzanak. De annyi kétségtelen, hogy az a reformatio kezdetén történt, midőn megyénk nemesei kivétel nélkül részint a Luther, részint a Kálvin szerint reformált vallást fogadták el.

Ettől kezdve a család tántoríthatatlan híve volt az új vallásnak s nem egy munkás tagja vett részt mint pap, a hit ápolásában. Ezek egyikének volt fia a megboldogult. A szülői háznál korán meg-ismerkedett azon nemes élvezettel, melyet a munkálkodás nyújt, mi csak fokozódott az éles felfogásu gyermekben az évek számával együtt. Középiskolai tanulmányait e tanintézetben kezdte meg, Losonczon bevégezte és Sárospatakra ment jogot hallgatni, hol lankadatlan szor-galma, efeven észjárása és példás magaviselete által tünt ki. Kitünő bizonyítvánnyal távozott szülőföldre és Csótlón, Szuhay József ügy-véd irodájában munkálkodott egy évig. 1832. Szilassy Ferencz Gö-mör-megye alispánja és követe vette magához törvénygyakorlatra és pár hónapi működés után „becsületbeli“ esküdtté lőn kinevezve. Ugyanezen évben ugyanez addigi főnökével a pozsonyi országgyű-lésen találjuk, mint Gömör-Kishont t. egyesült megye fizetéssel el-látott irnokát, hol fel is esküdt a kir. tábla jegyzői közé.***)

*) A mű teljes címe: Theophron, vagy a tapasztalt tanácsadó, a tapasztalatlan ifjuság számára, Pozsony 1804.

***) Ekkor kapják Alsó-Szabad-Szentgyörgyöt, melynek mai tót neve Szaha-

****) Ekkor történt az, — beszélte e sorok írójának, — hogy a me-gyék folyamodtak az országgyűléshez, hogy a közönséget a „finánczok“ zakla-

1834-ben tette le az ügyvédi vizsgát, s ugyanekkor nyitott Ri-maszombatban irodát, mely csakhamar a legkeresettebbek egyike lőn.

Hiszen ez időtájban az igen rendezetlen birtok és jogviszonyok között, a világosan látó és böcs ügyvédet messze földről keresték fel. Így nem csoda, ha ő is, amint Cicero, jogosan mondhatta ma gáról: „*Omne tempus amicorum temporibus transmisi et meus labor in privatorum periculis versatus fructum amplissimum censectus est.**)

Az újabb alkotmányos korszak felderültével 1865-ben, a rima-szombati területben is megindultak a követválasztási mozgalmak. Itt két nagy párt állott szemben egymással, t. i. a tót-nemzetiségi és magyar-párt. Csakhogy amaz tulnyomó többségben, míg emez két pártra szakadva. Mert míg a többség a függetlenség eszméjét irta zászlójára, addig a kisebbség a „Deák“ neve mellett és elveért küz-dött; a magyar-pártnak kevés kilátása volt a győzelemre. De Dapsy Vilmos neve és zászlója köre, kit a választás előtt 3 nappal léptettek fel, sikerült csoportosítani az egész magyar-pártot, mely több-ségre jutott. A lelkesedés és öröm, mely a választás eredményének kihirdetését követte, hatalmas bizonyítéka volt azon tiszteletnek és szeretetnek, melylyel Rimaszombat városának közönsége Dapsy Vilmos iránt viseltetett.

„Mint képviselő a korrall haladni tudó, böcs és higgadt meg-fontolással, igazi lelkesedéssel csatlakozott a béke után vágyó Deák-párt soraihoz, hol különösen a kiegyezési törvény szerkesztésében s a jogügyi törvényalkotások előkészítésében vett tevékeny részt.

Kiváló jogász képességének és képzettségének elismerésül Ő Felsége 1868-ban curiai bírónak nevezte ki, s e diszes állásban 16 évet töltött folytonos lelkiismeretes munkálkodásban. Működésének külö-nösen az urbéri, zálogváltási és tagosítási jogviszonyok mai rende-zettségében maradandó nyoma lesz.

1884-ben vonult nyugalomba, s kedves otthonában, Rimaszom-

tásaitól mentse meg. E kérvények egyikében előfordult az is, hogy a „finánczok“ mindent *kikutatnak*.

A t. KK. és RR. melyen megbotránykoztak e kifejezés ildomtalanágán, s a szónokok éles boezkés alá vették a szó jelentését, melyet mindenik elítélt ugyan, de megmagyarázni nem tudott. Végre egy szónok, az ifju magyar „Tudományos Akadémia“ jelenlevő elnökét, gróf Teleky Józsefet hívta fel a szó értelmének meg-határozására. — A felhívott szónok következőleg magyarázta azt meg: „kutat az, ki mindenbe beleüti az orrát, ezt pedig csak a kutya teszi, tehát a „kutat“ szó erős ugyan, de mint a feliratokból kitünik, itt nagyon is helyén van.

*) Minden időmet barátaim érdekeinek szenteltem, s a magánosok ügyes-bajos dolgainak elintézésében eltöltött munka számomra gazdag gyümölcsöt termett.

batban telepedett le, hol tárt karokkal fogadták és siettek széles ismeretkörét, tapasztalatainak gazdag tárházát, a társadalmi intézmények érdekében igénybe venni. Így választotta meg a rimaszombati takarékpénztár igazgatósági tagjává, az egyesült prot. főgymnasium igazgató választmánya, a községi iskolaszék és a rimaszombati dalárda elnökévé. Így a nyugalom napjaiban is veleszületett tevékenységgel vett részt Rimaszombat városának mindennemű egyesületeiben, vezette azokat a fejlődés útján bölcsességgel, támogatva — ha kellett — anyagi áldozatokkal is.

Halála minden nagyobb fájdalom nélkül márczius hó 24-én a délutáni órákban szőlította el az élők sorából; érzékeny, sokáig nem pótolható veszteséget okozva, ez által kiváltság városi intézményeink fejlődésének.

De ez intézmények között egyiket sem érte közvetlenebbül a csapás, mint egyesült prot. főgymnasiumunkat. Hiszen e tanintézet volt figyelmének, érdekeltségének kiváló tárgya, mert itt rakosgatta le tudományos műveltségének alapköveit; ezért ragaszkodott ehhez oly tántorithatlan hűséggel, kísérte annak életét éber figyelemmel, s nyitotta meg számára az áldozatkésztség forrását, hogy súlyos anyagi gondjain enyhítsen, s maga járván jó példával elől, rokonai, barátai és ismerősei közül ez intézetnek többeket tön partfogóivá.

Áldozatkésztségének fényes jele az, hogy az egyesüléskor 1853-ban 1050, az építkezéskor 1875-ben 500, 1879-től haláláig, évenként 300 frttal segélyezte ez iskolát, végintézkedésében pedig 4000 frtot hagyott ösztöndíj alapul, mely összegekhez, ha apróbb adományait hozzáadjuk, bátran állíthatjuk, hogy 10,000 frtnál többel segélyezte tanintézetünket.

Azonban halálával nem szakadt vége azon áldozatkésztségnek, mely őt és családját jellemezte; mert megtörtént az, mi a nagy természetben a teremtés nagy munkáját végzi, hogy t. i. egyik fény szüli a másikat. Ugyanis a derék apának méltó fia, tek. *Dapsy* József úr Gömör-Kishont t. e. megyének főpénztárnoka, azon kötelező ígéretet tette, hogy *mig tanintézetünknek szüksége lesz az édes atyja által évenként fizetett 300 frtra, azt készséggel fizetni fogja*, s azt e folyó tanévre már meg is kaptuk.

Tehát az apa szelleme a fiuba költözött, s az áldozatkész karokat nem fedezte el családi sirbolt, hová iskolánknak 40 éven át buzgó partfogóját kísértük. A név, alak más ugyan, de a szív és lélek ugyanaz.

És ez is csak a gondviselés kiválasztottjaival történhetik meg.

Mert míg a közönséges halandó csak az anyagiakat hagyhatja gyermekeire: addig a derék apák szive nem porhad el a sirban, hanem szent örökségkép száll a nemesen érző és gondolkozó fiakra, hogy vezérelje ezeket is azon cél felé, melynek elérését az elköltözötték éltük minden perczében legszentebb kötelességüknek ismerték.

De hogy ne csak lelki, hanem testi szemeinkkel is láthassuk iskolánk egykori áldozatkész partfogóját, igazgató választmányunk arczképét lefestette.*)

Az élethű, művészi becű kép itt van, s maradandó kincse leendő tanintézetünknek, hogy reá mutatva hangoztathassuk tanítványaink előtt, hogy szorgalom és kitartó munka által lehetünk nagyokká, és hogy a hála a legszentebb erények egyike lévén, azon tanintézetről, melyben szellemi tőkét szereztünk, elfeledkezni soha nem szabad; de egyszersmind hangoztathassuk a felnőttek előtt is azon magasztos elvet, mely a boldogultat minden tettében vezette, hogy az egyéni függetlenségnek, így a nemzetek szabadságának legbiztosabb alapja az anyagi és szellemi tőke, mert egyesek e kettőnek birtokában lehetnek a körülményeknek, a nemzetek pedig saját sorsuknak uraivá.

Legyen emléke áldott, örökálma csendes és zavartalan!

Dr. MARIKOVSKY GUSZTÁV.

1806—1892.

Bár a Dapsy Vilmos halálával esordultig telt is számunkra a keserűség pohara, mégis csakhamar új csapás, új veszteség érte tanintézetünket. Ugyanis dr. *Marikovszky* Gusztáv, iskolánk igazgató-választmányának egyik legrégebb tagja, június 8-án elhunyt. A derék férfi egyike volt azoknak, kik e tanintézet felvirágoztatásában tevékeny részt vettek. Ő is, míg erői meg nem törtek, egyike volt e város és megye kiváló vezérférfiainak. Oly családból származott, melynek kedvenez hivatása az orvosi pálya volt századokon át, s ő éppen azon dr. Marikovszky Györgynek volt fia, ki nemcsak széles e hazában, de a külföldön is ismertté tette nevét magas műveltsége és tudományossága által.

E hivatásra való hajlam szent örökségkép szállt az apáról a fiura, ki nemes hévvel törekedett a tudományos pályán is atyja nyomdokaiba lépni. Már 1829-ben, tehát 23 éves korában kitüntetéssel

*) A kép Tóth Józsefnek. a „Gömörmegyei nép és iparbank“ pénztárnokának, iskolánk egykori jeles rajztanárának műve, melyet ajándékban festett intézetünk számára.

nyerte el a tudori oklevelet; de nem telepedett le azonnal, hanem külföldre sietett, s bejárva Európa legnevezetesebb városait, hallgatva a legkiválóbb egyetemek tanárait, 4 év múlva hazájába visszatért és szülővárosában, Rozsnyón telepedett meg, hol a tevékeny ifju több barátjával szövetkezve, „Olvasó-kört“ alakított. Az 1831-iki nagy cholera alkalmával egyiránt kellett küzdenie a járvány és a nép fanatismusa ellen. Az e küzdelemben kifejtett önfeláldozó működése nem kevés elismerést szerzett számára. 1834-ben már főorvos, ugyanekkor a Coburg hercegi család uradalmi orvosává lett. 1850-ben a Rimaszombatban felállított katonai kórházhoz neveztetett ki, melyről azonban 1855-ben lemondott ugyan, de állandó lakhelyéül Rimaszombatot választotta, hol tevékeny részt vett a Casinónak, Takarékpénztárnak megalkotásában. Éveken át elnöke volt a „Gömörmegyei orvos- és gyógyszerész-egyesület“-nek. Az igazgató-választmányban 20 éven át képviselte a volt oszgyáni ág. ev. gymnásium pártfogóságát. Széles olvasottság, philosophiai képzettség és törhetlen akaratú voltak jellemvonásai.

A hosszú munka és hosszú szenvedés után legyen nyugalma zavartalan, emléke állandó!

II.

A tanév története.

Ámbár az 1891/92. tanévben, miként a fentebbiek igazolják, súlyos veszteségek érték iskolánkat, de mind a mellett sem lehet tagadnunk, hogy voltak derült napjai is tanintézetünknek. Ezek közszámíthatjuk az 1891-ik év szeptember hó 20-ik napját, midőn a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület közszeretben s becsülésben álló püspökének, mgs és főt. *Kún Bertalan* urnak tiszteletére ünnepélyt rendezett. Az agg, de szellemi és testi erőinek teljes birtokában levő főpásztort papságának 50-ik, püspökségének 25-ik évfordulója alkalmából küldöttségileg üdvözölte tanintézetünk előjárósága és tanárkara, melynek érzelmeit ns. *Hámos József* elnök ur tolmácsolta. — Nagy horderejű esemény az is, hogy a megboldogult *Dapsy Vilmos* urnak helyére társelnökül ns. *Bornemisza László* urat, Gömör-Kiskont t. e. megye érdemekben gazdag alispánját sikerült megnyernünk, kinek ismeretes ügybuzgalma tanintézetünk hajóját a biztos révpárt felé készséggel vezeti, s hogy iskolánknak egykori jeles növen-

déke, most már igazgató-választmányunknak egyik tevékeny tagja, ns. *Kubinyi Aladár* ur, a rimaszombati m. kir. törvényszék elnökévé nevezetett ki. Nem kevés örömünkre szolgált az sem, hogy szeretve tisztelt főpásztorunkat *Kún Bertalan* püspök urat ő Felsege a Lipót-rend középkeresztjével tüntette ki. A két elsőt személyesen üdvözöltük, míg a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület tapasztalatokban és érdemekben gazdag püspöke előtt feliratilag adott az igazgató-választmány és tanári kar őszinte örömeinek kifejezést.

Lélekemelő ünnepélyt szenteltünk a *koronázás* 25-ik évfordulója alkalmából június hó 7—8-ik napjain, melyen az igazgató-választmány, tanári kar és a tanuló ifjuság előtt *dr. Veres Samu* tanár ur méltatta a 25 évvel ezelőtt végbement esemény jelentőségét, honzserelemre, a haza s király iránti hűségre buzdítva és lelkesítve a jelenvoltakat.

Nem kevés büszkeségünket képezte és képezi ma is az, hogy tanári testületünknek egyik kiváló tagja, *Baksay István*, mint zsinati képviselő részt vett az ev. ref. vallásnak zsinatán, s hathatós befolyást gyakorolt az ott alkotott nagy horderejű törvények megalkotására.

Ezek mellett az igazgató-választmány és tanári kar ügybuzgalmának s lelkiismeretes önfeláldozó működésének következményeké tekintendő az, hogy ns. *Dunay Ferencz* tankerületi főigazgató 1891 november hó 12—14-ik napjain tartott hivatalos látogatása alkalmával iskolánk bel- és külügyeit megvizsgálván, a tapasztaltak felett teljes megelégedését fejezte ki, s hogy a magas tanügyi kormány 56912/91. szám alatt kelt leiratában *elismerését* nyilvánította ki tanintézetünk szellemi előhaladása felett.

A VII-ik és VIII-ik osztály növendékei, ismereteiket bővitendő, *Sárkány Imre* tanár vezetése alatt, több napot töltöttek el Gömörmegye történelmileg és tudományos tekintetben gazdag levéltárának tanulmányozásában, hogy az itt őrzött okmányok és művek átvizsgálása által is történelmi ismeretkörüket kiszélesítsék. Hálás köszönettel kell adoznunk *Stelkovics István* és *Kubinyi Bertalan* levéltárnok uraknak, kik a napokig tartó munkában a tanuló ifjuságot önfeláldozóan kalauzolták, s a becsesebb okmányokat és műveket (ezek közt *Ipolyi nagy diszművét* a magyar szent koronáról) a tudnivágyók rendelkezésére bocsátották.

A nyári szünidőt *építkezésre* fordítottuk, s a megvásárolt meléltelken levő romok helyén a kor és nevelésügy kívánalmainak teljesen megfelelő fatartókat és mellékhelyiségeket építettünk, szem

előtt tartva azt, hogy a jelen tanév megnyitására minden rendben legyen. Óhajtásunk teljesült, mert a visszatérő muzsafiakra a régi szűk udvar helyett tágas, teljesen berendezett és hársfacsemetékkal szegélyezett udvar várt, mely játéokra és szabad torna-gyakorlatokra egyiránt alkalmas. Az építkezést, mely a telekvétellel együtt 3781 frt 28 krba került, — a város által ajándékozott 14,000 drb téglán kívül — *Kalla Mihály* építész vezette, *Juraskó Jakab* főmérnök vizsgálta szakértőileg felül, ugyanő lejt mérte s tervezte az udvar berendezését, míg a hársfacsemetéket tek. *Lengyel György* járásbíró úr, iskolánk egykori jeles növendéke ajándékozta.

Igy ma már 7 évi megfeszített munka után 21,868 frt költséggel a tanépiletet kiegészítettük; tornacsarnokot, mellékhelyiségeket építettünk; tágas, berendezett udvart alakítottunk, s teremtetünk egy teljesen berendezett *otthont*, mely minden tekintetben a kor színvonalán áll, s a testi és szellemi nevelés kívánalmainak teljesen megfelel.

Az építkezést illetőleg tehát reményeink megvalósultak, de nagy anyagi áldozatok árán, mert a telekvételre és építkezésekre fordított tekintélyes összeg, habár a nagyközönség áldozatkészsége tanintézetünk iránt az anyagiasság mai korszakában sem lankadt, ugyis csekély alaptőkénket leapasztotta. Igy még folyton érezzük a tanerők számának elégtelenségét, tudjuk azt, hogy 16 ember munkáját kell 11-nek teljesíteni, s hogy ezeket sem vagyunk képesek Rimaszombat városa lakbér- és megélhetési viszonyaihoz mérten díjazni, — nem említve azt, hogy a felekezeti tanárok országos nyugdíjintézete még mindig a jámbor óhajtások közé tartozik.

De az 1890-ik évi XXX-ik t.-cz. még nagyobb terhet ró évről-évre vállainkra, mert emelkedik a tanórák száma, s vele együtt a munka is. Ezt érezte és tudta az igazgató-választmány, ezért kérvényt nyújtott be még a múlt év február havában a magas tanügyi kormányhoz, melyben esedezik, hogy az államsegélyt — *autonom jogaink épségben tartása mellett*, — 11,500 fitra emelje fel.

Mint hogy e kérvény még végleges elintézést nem nyert, folyó év május hó 12-én küldöttségileg tisztelegtünk gróf Csáky Albin vallás- és közoktatásügyi miniszter úr Ó Nagyméltóságánál, esedezve a kérvény kedvező elintézéseért. A küldöttséget, — melynek tagjai voltak *Hámos László* főispán vezetése alatt: *Bornemisza László* alispán, *Kubinyi Aladár* törvényszéki elnök és esperességi felügyelő, *Glauf Pál* főesperes, *Fáy Gyula* országgyűlési képviselő, dr. *Szabó Samu* megyei főorvos, *Molnár József* ügyvéd, *Samarjay János* földbirtokos s az igazgató, — ugy a miniszter, mint a miniszteri tanácsos szívélyesen fo-

gadta, s a kihallgatás meggyőzte a küldöttséget arról, hogy a legfőbb intézők iskolánk sulyos helyzetét minden tekintetben ismerik, s azon a pénzügyi viszonyok keretén belől segíteni is igyekeznek. Igy reméljük, hogy kérvényünk rövid idő alatt reánk nézve kedvező elintézést nyerend.

*

Az 1891-ik év augusztus hó utolsó napjait a javító, felvételi és pótvizsgák vették igénybe. A tanévet szeptember hó 1-ső napján kezdtük meg. A beiratás tartott 1—6-ig, midőn a tanévet ünnepélyesen megnyitottuk, a rendes tanítás már 4-én kezdődött. Az évről szigorlatok 1892. évi június 13—21-ig tartottak; a tanévet ünnepélyesen június 23-án zártuk be.

Beiratkozott összesen 284 tanuló, még pedig az I-ső osztályba 68, a II-ikba 44, a III-ikba 43, a IV-ikbe 26, az V-ikbe 33, a VI-ikba 25, a VII-ikbe 26, a VIII-ikba 19.

Vallásra nézve: ev. ref. = 77, ág. ev. = 97, r. kath. = 65, gör. kath. = 1. izr. = 44.

Születéshelyre nézve: rimaszombati = 78, gömörmezei = 105, más megyei = 98, más állami = 3.

A tápintézetben 93-an étkeztek.

A tanulók *szorgalma, előhaladása és erkölcsi magaviseletét* illetőleg minden évharmad közepén tartott a tanári kar ellenőrző tanácskozásokat, midőn minden tanulónak nemcsak előmenetele, de magaviselete is — ugy az iskola falain belől, mint azon kívül, — bírálat alá vétetett. Míg a nemesen törekvőket bátorította, kitartásra ösztönözte, addig az egy vagy más tekintetben magukról megfélemedzők, részint az osztálytanárok, részint az igazgató által megintettek, szükség esetén az illetők szülőit hivatalosan értesítettük. Ezenkívül az osztálytanárok, — szükség esetén az igazgató is, — meglátogatták a növendékeket szállásaikon; s ha egyesek ruháját, könyvét és szobáját kellő rendben nem találták, vagy ha más rendelleneséget tapasztaltak ugy a szállásadó, mint a tanuló részéről, az igazgatónak jelentést tettek. Az ily szállásadóknak, ha a rendelleneséget az általuk gyakorlandó felügyelet hiánya okozta, tudtára adatott, hogy ismételt esetben tanulótartási jogukat elvesztik.

Ez éber ellenőrzés és paedagogiai eljárás következménye volt az, hogy rend- és fegyelemhez szokott növendékeink közül fegyelmi vétségért iskolaszék elé egyetlen egy tanulót sem voltunk kénytelenek állítani. — Énekóra- és templom-mulasztásért s más kisebb kihágásért az igazgató megintett 27-et megdorgált 18-at s megbüntetett 11-et.

A tanulók előmenetelére nézve álljanak itt a következő adatok: A tanév végén vizsgát tett 269. Ezek közül jeles: 19 = 7.06 %, jó: 64 = 27.79 %, elégséges: 154 = 57.25 %, elégtelen: 32 = 11.90 %. (Jeles csak az a törvény szerint, kinek csak egy jó tanjegye van, a többi jeles és elégségesé ninc; jó az, kinek csak egy elégségesé van, de elégtelenje nincs, a többi tanjegye jó vagy jeles; elégséges az, kinek csak egy elégtelen tanjegye van, a többi elégséges, jó vagy jeles.)

Ifjúsági egyesület 7 működött az év folyamán, u. m. önképző-kör 90, olvasókör 90, tornakör 43, zenekar 10, vívőkör 15 taggal, énekkar és ifj. gyámegylet, melynek tagja minden növendék.

A nemkötelezett tantárgyak közül tanulta a francia nyelvet 16, a gyorsírászatot 12, a szabadkézi rajzot 25.

Az egészségügyre, fájdalom, nem mondhatjuk azt, hogy a lefolyt évben kedvező volt. Sokan szenvedtek járványos betegségben, melynek három növendékünk áldozatává is lett. Ezek: Bakos László († 1892. január 10.), Majoros Lajos († február 12.) és Kachnics Sándor, ki ápril hó 1-ső napján hanyt el. Mindhárom öröme és reménye volt szülőinek s leendő büszkesége tanintézetünknek. — A tanuló ifjuság őszinte részvételének kifejezést adandó, mindháromnak ravatalára koszorut helyezett, s az elsőnek temetésén Tiszolczon küldöttségileg, a két utóbbián pedig a tanári kar vezetése alatt testületileg vett részt. — Nyugodjanak békén poraik! . .

Hálás köszönettel kell megemlékeznem e helyen dr. Szabó Samu megyei főorvos, dr. Löcherer Tamás kórházi igazgató, dr. Lichtschein Adolf tb. főorvos, dr. Szabó Károly városi orvos, dr. Zehery István járási orvos és dr. Marikovszky István urakról, kik az egyes szövőnyosan jelentkező ragályos betegségek korlátozására és kiirtására önfeláldozóan működtek, s beteg szegény sorsu növendékeinket minden jutalom nélkül gondos orvosi segélyben részesítették.

Az újraoltást május hó 29-én végezte dr. Szabó Károly városi orvos.

Az áldozatkészség fejlesztésére és ápolására a tanuló ifjuság több ízben rendezett gyűjtést a maga körében. Így a „Kun Bertalan alapra“ (a tanári kar adományával együtt) begyűlt 35 frt 80 kr., az árvamegyei inségesek segélyére 8 frt 51 kr., koszorukra 19 frt 46 kr., a rozsnói kerületi árvaházra 8 frt, a prot. árvaházra 4 frt, e mellett a zenekar tagjai gondonkára 13 frtot raktak össze.

Az ifjuság az év folyama alatt rendezett egy színi előadást, három hazafias ünnepélyt (október 6, márczius 15 és junius 8.) s egy tavaszi mulatságot Az első a testi és szellemi ügyesség fejlesztése mellett, 10 frt 06 krt hozott az ifj. „Olvasó-kör“ pénztárába, a másik háromnak a tiszta hazafias érzet ápolása volt célja, mig az utolsónál maga az ifjuság tett tanubizonytságot arról, hogy tud szívélyes házi gazda lenni, s hogy az ártatlan örömeiben élvezetet talál.

*

De hogy tanintézetünk hivatásának kellő magaslatán áll, leginkább bizonyítja azon áldozatkészség, melylyel évről-évre találkozunk, és a mely lehetővé teszi azt, hogy súlyos anyagi gondjaink között is egyszerűségünk és buzgalomunk nem lankad. A lefolyt 1891/92-ik tanév is fényesen igazolja azt, hogy az anyagiasság mai korszakában is találkoznak számosan, kik azon eszmét, melyet tanintézetünk képvisel, s a hazafias missiót, melyet teljesít, diadalra juttatni és támogatni anyagilag is hajlandók.

A lefolyt évben következő a d o m á n y o k folytak be tanintézetünk pénztárába:

a) Az alaptőke gyarapítására:

1 Néhai özv. Miks Ferenczné, szül. Kálmán Mária urnó végrendeleti hagyománya	200.— kr.
2 Az ujtantalvölgyi üveggyár részv.-társaság adománya	150.— kr.
Összesen	350.— kr.

b) A folyó kiadások fedezésére:

1 Tek. Dapsy József megyei főpénztárnok ur adománya	300.— kr.
2 Rimaszombat város adománya (évi segély 305, a 8000 frt kamatába 360 frt, természetben 218 frt)	883.— kr.
3 A rimaszombati takarékpénztár adománya	300.— kr.
4 A gömörmegyei nép- és iparbank adománya	50.— kr.
5 A Rimamurány-salgótarjáni vasműegyesület	100.— kr.
6 A Tiszai ág. ev. egyházkerület	42.50 kr.
7 A Szondy-Kenesey-alap	42.— kr.
8 A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület	12.78 kr.
9 A gömöri ev. ref. egyházmegye	3.08 kr.
Összesen	1733.36 kr.

c) *Tanári nyugdíjintézetre:*

1 A rimaszombati takarékpénztár	50.— kr.
2 A gömörmegyei nép- és iparbank	20.— kr.
3 Baksay István tanár ur	45.— kr.
4 Gellén Endre ügyvéd ur.	28.— kr.
5 Batta Sámuel földbirtokos ur	10.— kr.
6 Raiszné, szül. Marikovszky Emma urnő.	10.— kr.
7 Ráth Rudolf ur	5.— kr.
8 Az ifjúsági gyámintézet	10.— kr.
Összesen	178.— kr.

d) *Tápiintézetre:*

1 Néhai Lichárd Károly ur végrendeleti hagyománya	1000.— kr.
2 A Rimaszombati takarékpénztár	20.— kr.
3 A gömörmegyei nép- és iparbank	10.— kr.
4 Rimaszombat városa	10.— kr.
7 Mgs és főt. Bubicz Zsigmond kassai püspök ur	5.— kr.
8 Gróf Dezsöffy A. ur ő méltósága Királytelekről	5.— kr.
9 Sárkány József ur	5.— kr.
10 A zsámbokróti takarékpénztár	4.— kr.
11 A feketehegyi fürdővendégek	6.— kr.
12 Báró Prónay Dezső ur ő méltósága.	10.— kr.
13 Kérvényezés utján	658·23 kr.
Összesen	1733·23 kr.

e) *Ösztön-, pályadíjakra és jutalmazásokra:*

1 Néhai Lichárd Károly ur alapítványa	1000.— kr.
2 Pap Zsuzsánna k. a. édes anyja koporsójára szánt koszoru árában	10.— kr.
3 Raiszné, szül. Marikovszky Emma ő nagysága néhai Radványi Istvánné ravatalára szánt koszoru árában	6.— kr.
4 Özv. Jánosdeák Andrásné ő nagysága szeretett fia, László emlékére tett alapítvány kamatában	10.— kr.
5 Özv. Káposztás Józsefné, szül. Zehery Julia ő nagy- sága, b. e. férje emlékére tett alapítvány ez évi kamatában	10.— kr.
6 Tek. Gellén Endre ügyvéd ur adománya az 1892/3. évre	10.— kr.
Összesen	1046.— kr.

Ezek szerint tanintézeti czélokra **5040 frt 59 kr.** folyt be pénztárunkba.

A fentebbieken kívül még meg kell említenünk: tek. *Hornyné* Viktor budapesti könyvkiadó urat, ki jutalomkönyvül megküldötte Szana Tamás „Magyar Művészet“ czimű diszművét, a rimaszombati volt *szűrszabó-czéhet*, mely 1595-től vezetett jegyzőkönyveit (ezek igen becsesek nyelvészeti és culturtörténeti szempontból) és zászlóját tanintézetünknek ajándékozta, továbbá id. Csapó János, Gaskó János, Kovács Gyula és Péter, László János és Szabó János urakat, kik a tornacsarnokba szükséges esert minden díj nélkül bocsátották rendelkezésünkre.

Fogadják a nemeslelkű, áldozatkész tanügybarátok tanintézetünk előjárósága és tanárikara nevében őszinte köszönetünket!

Azonban az Igazgató-választmány és tanári-kar, hogy iskolánk kebelében a mostoha anyagi viszonyok közt levő, jó magaviseletű és szorgalmas tanulókra nézve az iskoláztatást lehetővé tegye, segélyforrásaihoz mérten anyagilag is támogatta és támogatja azokat, kik erre magukat érdemesekké teszik. Így nemcsak tan- és tápdíj el-, vagy leengedése, hanem tanítványok szerzése s ünnepi jótétemények élvezése által könnyíti meg a szegényebb sorsu szülők gondjait. A lefolyt tanévben elengedett: *tandíjban* 43 tanulónak 678 frtot, *tápdíjban* 21 tanulónak 322 frtot, s ha ezen összegekhez hozzáadjuk azon 766 frt 50 krt, mint a mennyivel *pótolnia kellett az intézetnek a tanulók ellátását*, akkor tan- és tápdíj kedvezményben 1766 frt 50 kr. osztott ki. *Ünnepi jótéteményt* élvezett 28 ifju, mely összeg 367 frt 90 krt tesz. *Ösztön- és segélydíjban* részesült 17 ifju, a kiosztott összeg tesz 227 frt 50 krt. *Pályadíj* kiosztott 5, 28 frt 50 kr. értékben. Így a különféle czimek alatt részint közvetve, részint közvetlenül **2390 frt s 40 kr.** segélyt osztott ki tanintézetünk.

*

Íme ez a lefolyt, fájdalomban és örömben gazdag tanévnek képe. S midőn ismételten forró köszönetemet nyilvánítom az áldozatkész közönségnek, különösen pedig azoknak, ki anyagilag és [szellemilag támogatták intézetünket; köszönetet mondva a mélyen tisztelt Igazgatóválasztmánynak és tanártársaimnak, kik segítő karjaikkal és czélravezető tanácsaikkal a lefolyt évben is mellettem állottak: iskolánkat a két. prot. felekezet testvériességének e látható symbolumát, a tiszta hazafias eszméknek hirdetőjét, a tudományosságnak e világitó fátylóját, Isten áldó kegyelmébe, s a nagy közönség áldozatkész hajlamaiba továbbra is ajánlom.

Bodor István, igazgató.

III.

Igazgató választmány.

Tiszteletbeli elnök: *Dapsy Vilmos*, nyug. legfőbb ítélőszéki bíró. (Mehalt 1892. márczius 24.)

Elnök: *Hámos József* földbirtokos (l. Cserenyesényben, u. p. Rimaszombat.) Társelnök: *Bornemisza László* Gömör-Kishontmegye alispánja. Tagok az ev. ref. részről: *Terhes Pál* egyházmegyei tanácsbíró és *Szalóczy Dániel* rimaszombati lelkészek, *dr. Szabó Samu* megyei főorvos, *Molnár József* ügyvéd és *Samarjay János* földbirtokos; ág. ev. részről: *Glauf Pál* kishonti főesperes és rimaszombati lelkész, *Kubinyi Aladár* kir. törvényszéki elnök s a kishonti esperesség felügyelője, *Liszkay János* rimabrézói lelkész, alesperes, *Hamaliár Károly* gyógyszerész s a rimaszombati ág. ev. egyház felügyelője, *dr. Marikovszky Gusztáv* a Malatinszky-család képviselője, (meghalt 1892. június 8.) Hivatalból tagok: *Nagy Ferencz* városi főjegyző s iskolai pénztárnok, *Institórisz Endre* ügyész, *Bodor István* igazgató, *Zachar Gusztáv* jegyző; a tanári kar képviselői: *Baksay István* és *Fábry János*.

IV.

Tanári kar.

1. *Baksay István* r. tanár, 48 év óta tanít, a rimaszombati ev. ref. egyház főgondnoka, a rimaszombati takarékpénztár felügyelő bizottságának elnöke, a gömörmegyei nép- és iparbank igazgatója, a városi ipariskola felügyelő bizottságának, a közs. iskolaszéknek, a városi képviselő-testületnek, az igazgató-választmánynak, a megyei bizottságnak rendes, a gömörmegyei közművelődési egyletnek s az országos tanáregyesületnek választmányi tagja. Tanít vallást a II. és VI., történelmet a IV—VI., mennyiségtan a III—IV. osztályban, het. 19 órában. Osztálytanár a VI-ikban.

2. *Bodor István* r. tanár, 21 év óta tanít, a gömörmegyei nép- és iparbank felügyelő bizottságának, a városi képviselő-testületnek, a közs. iskolaszéknek, az ev. ref. egyháztanácsnak, az országos tanáregyesületnek, az igazgató-választmánynak rendes tagja, az ifj. vívőkör elnöke, igazgató. Tanít vallást a VII—VIII. (ev. ref.), magyart a VII., latint az V. és VII-ik osztályban heti 17 órában.

3. *Fábry János*, rendes tanár 42 év óta; az orsz. középisk. tanáregyesület, az ág. ev. egyháztanácsnak, a gymn. igazgatóválasztmánynak, a kir. m. természettudományi és a bécsi állat-növényntani társulat, a kishonti ág. ev. esperességi törvényszéknek rendes tagja, a gömörmegyei közművelődési-egyesület választmányi s a gömörmegyei általános tanító-egyesület bizottmányi tagja; a megyei muzeum igazgatója, a rimaszombati meteorologiai állomás észlelője s a természetrajzi szertár öre. — Tanít vallást a VII—VIII. (ág. ev.), német nyelvet a IV—V., természetrajzot a IV., V., VI., bölesészetet a VIII-ik osztályban, heti 19 órában.

4. *Kerekes Dezső* okl. r. tanár, tanít 13 év óta, a természettani szertár öre, a tanári könyvtár felügyelője, a matematikai és physikai társulat tagja, tanít mennyiségtant az V—VIII., természettant a VI—VIII., physikai földrajzot a III-ik osztályban, heti 22 órában. Osztálytanár a VII-ikben.

5. *Kottasch Rezső* okl. r. tanár, tanít 17 év óta. Tanítja a latin nyelvet a VI. és VIII., görög nyelvet a VII—VIII., irodalmi olvasmányt a görög helyett az V-ik osztályban, heti 22 órában. Osztálytanár a VIII-ikben.

6. *Polnis János* r. tanár, tanít 23 év óta, tápintézeti gondnok, a francia nyelv magántanára. Tanít magyar és latia nyelvet a II-ik, német nyelvet a VI—VIII-ik osztályokban, heti 20 órában. Osztálytanár a II-ikben.

7. *Sárkány Imre* okl. r. tanár 12 év óta; a kishonti esperességi gyámintézet és a helybeli ág. ev. egyház jegyzője, a budapesti magyar gyorsírási egyesület levelező tagja, a földrajzi szertár öre, az ifj. gyámintézet elnöke, a nagy könyvtár és az ifj. könyvtár III-ik csoportjának felügyelője, a gyorsírást tanítója. Tanít vallást az V-ik, földrajzot I—II. és VII., történelmet a VIII., magyar és német nyelvet a III-ik osztályban, heti 22 órában. A tanári tanácskozmányok jegyzője.

8. *Schönleitner Károly* r. tanár 14 év óta; a szabadkézi és mértani rajz, valamint a tornacsarnok szertárának öre. Tanít rajzoló geometriát az I—IV., a rajzot az V—VI. (görög helyett), szépirást az I—II., tornát és szabadkézi rajzot az I—VIII-ik osztályokban, heti 28 órában.

9. *Dr. Veres Samu*, okl. rendes tanár 8 év óta; az ifj. önképzőkör, zene-, és énekkarnak, valamint az olvasó-egyletnek elnöke, a Tompa-szobor-egyletnek elnöke, a gömörmegyei magyar közművelődési egylet választmányi tagja, városi képviselő-testületi tag. — Tanít

magyar nyelvet az V—VI. és VIII., latin nyelvet a IV., irodalmi olvasmányt a VI-ik osztályban, heti 21 órán. Osztálytanár a IV-ikben.

10. *R. Vozáry Gyula* okl. r. tanár 17 év óta. Tagja az országos tanáregyesületnek, a philologiai, a tiszántuli ev. ref. középiskolai tanáregyesületnek. Tanít vallást a III—IV. (ev. ref.), magyar és latin nyelvet az I., görögöt az V—VI-ik osztályban, heti 23 órán. Osztálytanár az I-sőben. Az ifjusági könyvtár I-ső csoportjának öre.

11. *Zachar Gusztáv* r. tanár 31 év óta; a városi ipariskola felügyelő-bizottságának elnöke, a közs. elemi és polgári iskolák gondnoka, a közs. iskolaszéknek, az egyháztanácsnak, az orsz. tanáregyesületnek rendes tagja, a tanári nyugdíj-egyesületnek pénztárnoka, az igazgató-választmány jegyzője, az ifjusági könyvtár II-ik csoportjának felügyelője. Tanít latin nyelvet és történelmet a III., mennyiségtant I—II., vallást az I. és III—IV. (ág. ev.), heti 22 órán. Osztálytanár a III-ikban.

12. *Latzek Gyula* róm. kath. s. lelkész, tanítja a vallást a róm. kath. ifjaknak heti 6 órán.

13. *Singer S. Leo* főrabbi, az izraelita növendékek hitoktatója heti 3 órán.

14. *Szöllősy István* ev. ref. és

15. *Prányi Vilmos* és *Remenyik Lajos* ág. ev. énekvezérek tanítják az éneklést a sajátfelekezeti növendékeknek, heti 2—2 órán.

V.

Bevégzett tananyag az 1891—92-ik tanévben.

I. osztály.

Vallás: (A két prot. felekezetbeliek együtt) a Mózesi és Jézusi vallás ismertetése Mózes és Jézus élettörténetével kapcsolatban, a hegyi beszéd. K. k. Kovács Sándor bibliai vallástana. Heti 2 órán. Tanította: Zachar Gusztáv.

Magyar nyelv: Olvasmányok alapján a hangok, mondatok, mondatrészek, mondatok nemei, beszédrészek, állítmány, igék nemei, igeragozás, alany, tárgy, hely, idő, mód stb. határozók, névragozás, jelző, kiegészítő, szóképzés, szóösszetétel. Olvasták a következőket: Holló és róka. A szamár és terhe. A hiu szarvas, A fiatal daru. Lehet-e mindenkinek kedvére tenni? Igazság és hamisság. Angyalbárányok. Egy gondolat bánt engemet. Gerlicze. Az árva. Hadnagy uram. Füstbe ment terv. Anyám tyukja. Gonosz mostoha. Krisztus és a madarak. Szent-Anna tava. A vers könyv nélkül is. Két heteukint

írásbeli dolgozat. Kézi könyvek: Dr. Szinnyey olvasókönyv és magyar nyelvtan. H. ó. 5. Tanította R. Vozáry Gyula.

Latin nyelv: Olvasmányok alapján a declinatiók, mellénevek, fokozás, névmások, coniugatio. 1—115 latin s magyar gyakorlat. Példabeszédek, közmondások, kis versek, a „Mi atyánk“. Hetenkint egy írásbeli dolgozat. Kézi könyvek Székely-Holzweiszig Latin nyelvtan és olvasókönyv. Heti óra 7. Tanította R. Vozáry Gyula.

Földrajz: Előismeretek városunk és vidékének leírásával kapcsolatban. Magyarország: az alföldek, Duna-Drávaköze, Dráva-Száva-köze, a tengerpart s a felföldek földrajzi leírása; a jellemző állatok, növények, ásványok; a főbb városok a vasutak mentén haladva; az ország népességi viszonyai s megyéi. Európa többi részei: kőrajza, domborzata, vízrajza, éghajlata, állat-, növény-, ásványvilága; az egyes országok leírása, népessége, főbb városai mivelődési s ipar-kereskedelmi központok szerint csoportosítva. K. k. Dr. Némethy és Dr. Cserey Földrajza I. k. és Lange-Cherven iskolai atlasza. Heti 4 óra. Tanította: Sárkány Imre.

Számítan: alapfogalmak, tizes számrendszer, 4 művelet tizedes és közönséges törttekkel, időszámítás. Heti 3 óra. K. k. Zsindely közönséges számtana, 1 füzet. Tanította: Zachar Gusztáv.

Rajzoló geometria: Bevezetésképen a rajzeszközök és szerek ismertetésével a pont, egyenes vonal és kör leíró magyarázata. A négyzet és derékszög, e négyzet szerkesztése. A vonalak abszolút fekvése. Alapműveletek a távolságokkal. Egyenlőszögű és merőleges szerkesztése, Egyenlőszáru derékszögű háromszög, a félderékszög. A derékszögű paralelogramma. A derékszögű háromszög. Egyenlőszáru és egyenlő oldalú háromszög. Az eddigiek ismétlése. A rombusz, deltoid, különböző oldalú háromszög. A tanult háromszögek összefoglalása és azok magasságai. A romboid és paralelogrammnak ismétlése. A trapez és trapezoid. A sokszög. Eddigiek ismétlése. Összeillőség, hasonlóság és symmetria. Három és négyszögek területeinek meghatározása. A kör és ennél elforduló egyenes vonalak. Középponti és kerületi szögek, érintők szerkesztése. Két kör viszonylagos fekvése. A kör kerülete és területe. A kigyóvonal, esigavonal és ellipsis. A geometriai elemek alapján síkdiszitmnények, ugymint derékszögű és ferdeszögű vonalcombinációk, különösen az egyszerű meander, szőnyeg-minták, csillag-alakzatok és rosetták stb. rajzolása. A rajzgyakorlatok száma 20 K. k. Landau, Dr. Wohlrab szemléltető planimetria. Heti 3 óra. Tanította: Schönleitner Károly.

Szépírás: Nagy Sándor szépírási elöminták nyomán. Heti 1 óra. Tanította: Schönleitner Károly.

Torna: Szabad- és rendgyakorlatok. Katonai állás-, járás és fordulatokkal. Táv- és magasságrások, ugrások bakon és lovon. Egyszerű gyakorlatok a nyujtón és korláton, létrán, mászórudon és gyűrűhintán. K. k. Ravenstein Volksturnbuch és a gyakorlati szabályzat a m. kir. honvédegyalogság számára. Heti 2 óra. Tanította: Schönleitner Károly.

II-ik osztály.

Vallástan: (Mindkét prot. fel.) Jézus példázatai. Az ünnepek s azok jelentősége, Jézus életének főbb mozzanatai alapján. Heti 2 óra. Tanította: Baksay István.

Magyar nyelv: Az első osztály tananyagának kiegészítése mellett: a határozók, vagyis a névragok és névutók használata. Összetett mondatok és fajtái, mellérendelt, alárendelt, öszevont, rövidített, többszörösen összetett és körmondatok. Olvasmányok: rövid rajzok s elbeszélések, a magyar föld, a magyarok s görögök történetéből egyes nevezetesebb események; ezeknek értelmes, hangsúlyos olvasása, megértése s elbeszélése, költemények betanulása, nyelvtani elemzés, kéthetenként egy iskolai dolgozat Kk. Sziunyei József iskolai magyar nyelvtan II. rész és Magyar olvasókönyv II. rész ugyan e szerzőtől. Hetenkint 5 óra. Tanította Polnis János.

Latin nyelv: Az első osztály tananyagának ismétlése és kibővítése után a coniugatio periphrastica, teljes igehajlítás a három fő-tő szerint, az eltérő ígétövek, azok képzése, összeállítás, rendhagyó hiányos s személytelen igék. Adverbiumok, képzésök, fokozás, praepositívók, coniunctívók, interiectívók, szóképzés. Olvasmányul szolgáltak egyszerű és összetett mondatok, rövidebb elbeszélések és mesék. 66 latin és ugyanannyi magyar gyakorlat fordítása (1—4 5 és 66—86 gyakorlatig). Hetenként egy iskolai dolgozat. Kk. Dr. Holzweiszig Frigyes latin nyelvtana és ugyan e szerző latin gyakorló könyve II. rész. Heti 7 óra. Tanította Polnis János.

Földrajz: Ázsia, Afrika, Amerika és Ausztrália földrajza: az egyes földrészek körajza, domborzata, vízrendszere, éghajlata, állat-, növény- s ásványvilága, népei, független országai, az európai gyarmatok s a főbb városok. A földrészek s tengerek a földgömbön. Térképrajzolás. Kk. Dr. Némethy és Dr. Cserey Földrajza II. k. és Lange-Cherven iskolai atlasza. Heti 4 óra. Tanította Sárkány Imre.

Számítan: az első osztály tananyagának átismétlése mellett a rövidített szám műveletek, arányok, aránylatok, azok feladása, egyes s fordított viszony, egyszerű kamatszámítás és hármasszabály, a százalék számítás különböző alkalmazásban. Heti 4 órán. Kk. Zsindely közönséges számítanának II-ik füzeté. Tanította: Zachar Gusztáv.

Rajzoló geometria: A szögletes testek, kocka, négyoldalú oszlop három s többoldalú szabályos gúla, az oktaedron, ikosaedron, do-daekaedron megismertése és hálózatukból a testek előállításai. Ezek ismétlése. A gömbölyű testek, a henger, kúp és a gömb s hálózataikból a test előállításai, ezek ismétlése. Az egyes sík és testszög. A testek síkmetszetei. A testek hasonlósága, összeállósága és symmetriája. A tanult szögletes és gömbölyű testek felszíne és köbtartalma. Testek és egyszerűbb tárgyak axonometriai rajzolása. A rajzgyakorlatok száma 20. Kk. Landau D. Wohlrab Rajzoló stereometria. Heti 3 óra. Tanította Schönleitner Károly.

Szépírás: Nagy Sándor szépírási előminták nyomán. Heti 1 óra. Tanította Schönleitner Károly.

Torna: Ugymint az első osztályban csak fokozottabb mértékben. Heti 2 óra. Tanította Schönleitner Károly.

III. Osztály.

Vallástan: Ág. ev. keresztyén vallástan: Bevezetés „Istenről. Az emberről. Jézus Krisztusról. A bűnbánat és hitről.“ K. k. Csiskó János, ker. vallástan. Heti 2 óra. Tanította: Zachar Gusztáv.

Ev. ref. vallásuaknak a bibliai bevezetésből az ó-szövetségi könyvek ismertetése, szerzői: Egyes kiváló helyek felolvasása és elmondása a szentírásból, némely szép vers könyv nélkül megtanulása. Heti két óra. Tanította. R. Vozári Gyula.

Magyar nyelv: a) Olvasmány: Kisebb leírások s elbeszélések. A magyar nép rokonai. Kőrösi Csona Sándor. Nagy Lajos. A Hunyadiak. Amerika felfedezése. A löpor és könyvnyomtatás feltalálása. Költemények: Both bajnok özvegye. Szibianyi Jank, Mátyás anyja. Hymnus. Szózat. Szülőföldemen. A hamis tanu. Családi kör. Pató Pál úr. Tamás vitéz. Egy gondolat bánt engem. b) A nyelvtan rendszeres áttekintése: Hangtan. Szótan. Mondattan. c) Írásbeli dolgozatok 2 hetenként, különös tekintettel a helyesírásra. K. k. Lehr A. és Riedl F. Olvasókönyve III. r. és Szinnye József Rendszeres magyar nyelvtan. Heti 3 óra. Tanította: Sárkány Imre.

Latin nyelv: Az alaktan ismétlése mellett az esetek mondattani szabályai. Infinitívus, particípium, gerundium, gerundivum és supinum használata. Kis Liviusból: Előkor, Királyok kora, 8 pbaedrusi mese. Hetenként írásbeli dolgozat. K. k. mint a II-ik osztályban és Kis Livius Elischer-től. Heti 6 órán. Tanította: Zachar Gusztáv.

Német nyelv: a) Olvasmány: Geschichten vom Herakles I—VII. Költemények: Das Schwert. Die Riesen und die Zwerge. Nachtlid. Der Mutter Grab. Die wandelnde Glocke. Siegfried's Schwert. A költemények könyv nélkül is betanulva. b) Nyelvtan: a névelő, főnév, melléknév ejtegetése, a melléknév fokozása, számnév, névmás fajtái, viszonzások, a teljes igeragozás, határozók, kötőszók. c) Írásbeli isk. dolgozatok 2 hetenként, az olvasmányokkal kapcsolatban. K. k. Hoffmann Mór német nyelvtana és olvasókönyve. I. r. Heti 4 óra. Tanította: Sárkány Imre.

Történelem: Magyarország története a legrégebb kortól a kiegyezésig. Hazánk jelenben. K. k. Varga Ottó tankönyve. II. kiadás. Heti 4 órán. Tanította: Zachar Gusztáv.

Természettani földrajz: A főbb physikai törvények kísérleteken bemutatva; a föld mint égi test a naprendszerben; a föld szárazulata, vízei, légköre és belseje. K. k. Schmidt Ágoston „Physikai földrajz“. Heti 2 óra. Tanította: Kerekes Dezső.

Számítan: Az alapműveletek ismétlése egész és törtszámokkal. Rövidített szorzás és osztás. Viszonyok, egyszerű s összetett arányok. Az arányok különböző alkalmazása, arányos osztás, vegyítés-sza-

bály, lánczszabály, kamatos kamat- s rabatszámítás. K. k. Zsindely István számtana. Heti 3 óra. Tanította: Baksay István.

Rajzoló geometria: A távolság felmérése. Alapműveletek a távolságokkal. A szög felmérése, a szögek nevei, alapműveletek a szögekkel. A háromszög felmérése, összeillő- és hasonló háromszögek. A négyszögek felmérése, összeillő- és hasonló négyszögek. A sokszög felmérése, triangulatio módja szerint. A sokszögek összeillősége, hasonlósága és symmetriája. Merőlegesek és egyenszögűek szerkesztése. Helyszinrajzolás. Az eddigiek összefoglalása és ismétlése. Az egyenes és a kör. A szög és a kör. Két kör viszonylagos fekvése, az érintők és a kör szerkesztése. A rajzgyakorlatok száma 14. K. k. Landau dr. Wohlrab. Rajzoló geometria III. f. Heti 2 óra. T. Schönleitner K.

Torna: Az egyszerű szabadgyakorlatok különféle nevei: állások, tagszabadgyakorlatok minden irányban, de csak egyoldalú mozgásokkal, járó szabadgyakorlatok változó útemben és a futás egyes alakjaiban. Rendgyakorlatokból: sorfelállítás, igazodás, fordulatok, menet előre, hátra, oldalt, kanyarodás oldal- és arcsorban. Szereken ugyanaz mint a II. osztályban, csak fokozottabb mértékben. Heti 2 óra. T. Schönleitner K.

IV. osztály.

Vallástan: az ev. ref. vallásuaknak mint a III. osztályban, az ág. ev. vallásuak, mint a III-ik osztályban.

Magyar nyelv: Heti 4 óra. Irálytan, a stilisztika első része. Nyelvfejlődés. idegen elemek a nyelvben. Képes beszéd. Az irály tulajdonságai: tiszta magyarság, világosság, szabatosság, erő és csínosság. Költészet és próza. Verstan: ó klaszika, modern és nemzeti versformák. Olvasmány: Toldi, XII. ének, a II. III. X. ének könyv nélkül is. Toldi estéje. Kéthetenként egy írásbeli dolgozat. Kk. Góbi Imre Irálytana. Tanította Dr. Veres Samu.

Latin nyelv: Heti 6 óra. Az alaktni ismeretek rendszeres átismétlése s folytonos ébrentartása mellett az egyszerű és összetett mondatrendszerkezet ismertetése. Esetek, módok és idők használata, a consuetiō tempōrum. Hetenként egy írásbeli dolgozat. Olvasmány: Livius Róma története. Phaedrus meséi, szemelvények Ovidiusból. Kk. Elischer Lat. olv. Bartal-Malmosi mondattan. Tanította Dr. Veres Samu.

Németnyelv: Az alaktni ismeretek folytonos gyakorlása mellett a szóképzés tana és a mondattan. Egyszerű és összetett mondatok, szórend. Olvasmányok: Der Argonautenzug, Der hörnerne Siegfried, Empfang am Hofe zu Worms, Sigfried und Chrimhilde és a következő költemények: der Sānger, der wilde Jāger, der betrogene Teufel; Legende vom Hufeisen, der Alpenjāger, der Traum, Bürgerleben im Frieden könyv nélkül is megtanulva. A prózai olvasmányoknak megfelelő fordítások magyarból németre, élő szóban rö-

tőzött alkalmazása. Tankönyv: Hoffmann-Mór „Német nyelvtan és olvasókönyv II. rész. Kéthetenként iskolai írásbeli dolgozat. Heti 3, egész évben 100 órán. Tanította: Fábry János

Történelem: Az ókor. A keleti népek, s azok művelődési állapotai. A görögök. Róma a császárság megállapításaig. Szilágyi Sándor tankönyve szerint. Heti 3 óra. Tanította Baksay István.

Természetrész: Ásványtan. Vegytani előismeretek; az ásványok alaki, természettani és chemiai tulajdonságai; az ásványok részletes leírása, a közet- és földtan elemei, a föld korszakai. Buza J. tankönyve szerint. Vegytani és lángkísérletek, ásványok vizsgálata és gyűjtése, jegeczminták készítése. Hetenkint 3, egész évben 99 órán. Tanította: Fábry János.

Számítan: Bevezetés a betűszámításba. A négy alapművelet egész számokkal és törtekkel. Geometriai haladvány mint osztás eredménye. Közös osztó, közös többszörös. Első fokú egyenletek egy ismeretlennel. Hatványzás, gyökvevés. Az arányok ismétlése. Kk. Močnik-Klamarik Algebrája. Heti 3 óra. Tanította Baksay István.

Rajzológeometria: Az ellipsis, hyperbola, parabola szerkesztése több módon. Ezek ismétlése. Az egyenes, sík és testszög. Síkidomok projekciója egy síkon és két síkon. A testek projekciója egy és két síkon, kombinált testek ábrázolása alap és homlokzatban. Épülettervek megismertetése és készítése. A keresztyén templomok, nevezetesen: az ó-keresztyén, a byzanci, román, góth és renaissance templomok megismertetése. A római és görög épületek s különösen a görög oszloprendek ismertetése. A rajzgyakorlatok száma 12. Kk. Landau dr. Wohlrab rajzológeometria III. f. Heti 2 óra. Tanította Schönleitner Károly.

Torna: Ugymint a III. osztályban. Heti 2 óra. Tanította Schönleitner Károly.

V. osztály.

Vallástan: (Ev. ref. és ág. h. ev. együtt) A keresztyén egyház története a reformációig. Kézikönyv: Kovácsy Sándor Egyház-története. Heti 2 óra. Tanította: Sárkány Imre.

Magyar nyelv: Szerkesztéstan, az irálytan második része. Tárgy és anyag, az anyaggyűjtés forrásai, az anyag rendbeszedése. Az írásművek fajtái: leírás, elbeszélés, elmélkedés. (Chria.) A ballada és óda elmélete, megfelelő költemények olvasása. Havonként egy házi írásbeli dolgozat. (Naplemente. A Hunyadi ballada-kör. A ballada kellékei. Hazánk lakosai. A várnai csata. Embert keresek (Chria) Szabadon választott tétel. Berzsenyi ódái. Toldi Miklós jelleme. A vihar. A teremtett állatok hasznairól. Gvadányi népszerűségének okai.) K. k. Góbi Imre: szerkesztéstan. Hetenkint 3 órán. Tanította: Dr. Veres Samu.

Latin nyelv: Az alak és mondattan folytonos ismétlése mellett

olvasattak: G. Valerius, Catullus. Lesbia verebének halálára, Vergilius Maro: Ecloga I.; Qu. Horatiustól: Bucsu Vergiliustól, Quinctilius Varus halálára. A vitézség dicsérete. Az arany középszer. A boldog falusi élet. A romaiakhoz. Kiki elégedetlen a maga sorsával. Ovidiustól: A világ négykora. A vízözön. Deucalion és Pyrrha, ezek alapján a prosodia és mythologia, régiségtan, T. Livius XXI-ik könyve megfelelő tárgyi magyarázatokkal; Extemporálék s kéthetenként írásbeli dolgozatok, Latin irodalomtörténet. K. k. Bartal Latin syntaxis, Pirchala Imre: Anthologia latina, Livius többféle kiadása. Heti 6 óra. Tanította: Bodor István.

Görög nyelv: Homeros Ilias I. é. 1—235. sz. versek alapján az eposi s párhuzamban az attikai szójárás alakta egészen a mi végű igékig rendszeresen, egyéb a szövegben előforduló nyelvtani alak ismertetése csak annyiban, a mennyiben a szöveg lefordítására szükséges. Kéthetenként írásbeli dolgozat a szövegből csinált magyar mondatok görögre fordításával. Kézi könyvek: Dr. Csengeri János Homeros Iliasa jegyzetekkel, és Dóczy Imre görög nyelvtan. Heti 4 órán. Tanította: R. Vozáry Gyula.

A görög nyelvet helyettesítő *irodalmi olvasmányok.* a) Magyar irodalom: Karván J: Uránia. A nemzet csinosodása. Az oszlopokról. — Kazinczy Levelei. — Kölcsey védelem P. J. számára. Emlékbeszéd Kazinczy és Berzsenyi felett. Salamon F. A Hunyadiak kora. b) Görög irodalom: A görög nyelv, tájnyelvek. A görög tudós műveltség fejlődése, virágzása és lehanyatlásának korszakai. A görög költészet legrégebb emlékei. Epikai költészet. Lyrai költészet. Dráma. Szónoklat. Történetírás. Thukydides élete, műveinek tartalma, szerkezete, jellemzése. Olvasm.: Görögország legrégebb állapota. A peloponnesusi háboru okai, A korinthusiak féltékenysége Athenae növekvő hatalmával szemben. Tengeri ütközet Actiumnál, Potidea ostroma, A halálvész Athenben. Plataeaiak menekülése. Pylosi események. A béke jellemzése. Az olvasmányokban előforduló dolgok magyarázata. K. k. Dr. Jancsó Irodalmi olvasm. Szilasi Szemelvény. Thukydidesből. Heti 2 óra. Tanította: Kottasch Rudolf.

Német nyelv: A mondatban befejezése: az összetett mondat és fajtái; a mellé- és alárendelt mondatok, a mellékmondatok megrövidítése, a többszörösen összetett mondatok, közmondások megfelelő írás- és szóbeli gyakorlatokkal; az igék alakjai ismételve, átvitt-értelmű kifejezések. Olvasmányul: prózai és költői szemelvények, Herder „Cid“-jének 23 válogatott románca fordítva részben (9) könyv nélkül, prózában földolgozva, tárgyi és tartalmi magyarázattal. Hoffmann M. „Német tan és olvasókönyve“ III. kötet 2-dik kiadás. Iskolai és házi dolgozat havonként. Hetenki 3, egész évben 98 órán. Tanította: Fábry János.

Történelem: Róma története Augustustól a császárság bukásáig. A népvándorlás s az annak folytán keletkezett új államok. Az izlám eredete és terjedése. A hűbértség. A pápaság és császárság küzdelme, A keresztes háborúk kora. A középkori intézmények bom-

lása. A nagy királyságok alakulása. K. k. Szilágyi Sándor Egyetemes története. Heti 3 óra. Tanította: Baksay István

Természetrajz: Növénytan: Az őszi flóra 15 kiválóbb alakjainak ismertetése után a szövet- és alaktan, a növények élete, rendszeres leírásuk, földrajzi elterjedésük. Mikroszkópi vizsgálatok, rajzolás, gyakorlatok a növények meghatározásában, növénygyűjtés (herbarium) kirándulások. Tankönyv: Buza J. növénytanának II-ik kiadása; segédkönyv: dr. Cserey Növényhatározója. Het. 2, egész évben 72 órán. Tanította: Fábry János.

Mathesis. Algebra: Absolut és relativ általános számokkal való műveletek értelmezése és végrehajtása. Proportiók tana. Határozott elsőfoku egyenletek több ismeretlennel. Hatványozás, binomok magasabb positio egész számú hatványai (Pascal-féle háromszög) Gyökvonás és számműveletek gyökmennyiségekkel. Tan. Kerekes.

Geometria: Planimetria a körbe és a kör körül rajzolt sokszögek kivételével. K. k. Močnik-Klamarik Wagner „Algebra“ és Geometria. Het. 4 óra. Tanította: Kerekes Dezső.

Szabadvázirajz: Stylizált levelek és virágok, görög, arabs és középkori sík-diszitmény, elemek rajzolása egyszerű színezéssel falitáblák után. Het. 2 óra. Tanította Schönleitner Károly.

Torna: Ugyanaz mi a VI-ik osztályban. Het. 2 óra. Tanította: Schönleitner Károly.

VI. osztály.

Vallásstan: (Ev. ref. és ág. ev.) A keresztyén egyház története a reformációtól kezdve. Kovácsi Sándor tankönyve szerint. Heti 2 óra. Tanította: Baksay István.

Magyar nyelv: Rhetorika. A tudományos és szónoki előadás elmélete. A történetírás feladata, tárgya és fő formái. A források ismerete, a kutatás módszere. Görög, római és magyar történetírás. A szónoki beszéd helye az írásművek között, eszközei, fajtái stb. Görög, római és magyar szónoklat. Megfelelő olvasmányok (történeti és szónoki művek.) Havonként egy írásbeli dolgozat.

Latin nyelv: A római történetírók és Sallustius. Sallustius Jugurthája, az alak- és mondatban folytonos ismétlése s tárgyi magyarázat mellett. Róma fénykora. P. Vergilius M. életrajza, irodalmi működése. Az Aeneis szerkezete, a költői előadás sajátosságai. Olvasmányul: Aen. I-ső, II-ik éneke. Szóbeli stylusgyakorlatok s 2 het. írásbeli feladatok magyarból latinra, tekintettel a latin stylus begyakorlására és a nyelvtani szabályok ismétlésére. K. k. Sallust. Jugurth. Verg. Aen. (szövegkiad.) Het. 6 óra. Tanította: Kottasch Rudolf.

Görög nyelv: A Dr. Abel Jenő-féle görög elemi olvasókönyvből 44 gyakorlat, 11 mese. Xenophonból Herakles a válaszuton. A testvéri szeretetről. Miként lehet az atheneieket Hellasban gyakorolt előbbi politikai hatalmukra visszavezetni? Az alaktan ismétlése, a mi

végű és egyéb összes igék rendszeresen, a mondatlan egészen. Két het. írásbeli dolgozat. Kézi könyvek: Dóczy Imre Görög nyelvtan. Schenkl Abel Görög elemi olvasókönyv. Hetenkint 4 óra. Tanította: R. Vozári Gyula.

Görög pótló irod. olvasmányok: a) Magyar történeti művek: *Mindszenti* Gábor naplója. *Kemény* János: Bethlen G. menyezője, *Cserei* M. *Apaffy* M. és *Teleky* M. jellemrajza. *Apor* P. Metamorphosis Transsylvaniae. *Mikes* K. levelei. *Zrinyi* Miklós a török áfium ellen való orvosság. *Pázmány* P. prédikációi. Mindenik írónak rövid életrajza. b) *Görög* hitéleti és magán régiségek. A görögök ősi hite, a Theogonia, szertartások, ünnepek, játékok, templomok, jósbhelyek, Homeros élete és költeményei. Az Iliás tartalma mind a XXIV-ik ének, különös tekintettel az egyes szebb helyekre. K. k. Dr. Jancsó Benedek: Magy. irod. olvasmányok. Homeros Iliása ford. Kempf József. Görög hitéleti és magánrégiségek, írta Szerelemhegyi Tivadar. Het. 2 órán. Tanította: Dr. Veres Samu.

Német nyelv: A nyelvtan alakitani részéből némely rövid ismételések, különösen a főnév neme, alakjai és használata, ugyszintén a névmásoké. A német költészetből a legszükségesebb verstani ismételések és a legfontosabb lyrai és tanitói műfajok. Költői olvasmányok könyv nélkül is: Die Kraniche des Ibykus. Der Ring des Polikrates. Der Taucher és die Bürgerschaft Schillertől. Próza olvasmányok: Die Gräser Martinstól. Schiller an Reinwald és Goethe an Schiller levelek. Havonkint egy iskolai dolgozat. K. k. F. W. Gredy „Die deutsche Poetik“ és Hoffmann Mór. „Német tan- és olvasókönyv“ III. köt. Het. 3 óra. Tanította: Polnis János.

Történelem: Az ujkor. A felfedezések. A reformatio. A tudomány és művészet ujjáébredése. A vallásos és nemzeti háborúk. A fejedelmi absolutizmus kora. Demokratikus mozgalmak. A francia forradalom. Napoleon kora. A juliusi forradalom s annak hatása. Az 1848-iki események rövid vázlata. A legújabb kor főbb mozzanataiban. Szilágyi Sándor tankönyve nyomán. Heti 3 óra. Tanította: Baksay István.

Természetrész: *Állattan:* Elemi és összetett szervek. Az állatélet működése, rendszeres leírás. Földrajzi elterjedés. Buza J. állattana nyomán. Mikroszkópi vizsgálatok Rajzolás. Az állatok meghatározása, rovargyűjtés. Az állatok kikészítése, tömése gyakorlatilag. Segédkönyv. Kirándulók zsebkönyve. Het. 3, egész évben 102 órán. Tanította: Fábry János.

Mathesis: Algebra: A hatványozás általánosítása. Műveletek, zero, negatív és tört kitevőjű hatványok és gyökmennyiségekkel. Irrationális és imagináris gyökök. A számrendszer fogalma, különböző számrendszerekben. Az alpműveletek. Átmenet egyik rendszerből a másikba. Különböző rendszerbeli alaptörtek. Véges és szakaszos tizedes törtek átalakítása közösleges törtekké. Logarithmusok elmélete és alkalmazása.

Geometria: A körbe és a kör körül irt sokszögekre vonatkozó tételek. A kör és részeinek kerülete és területe. Geometria és tri-

gonometria. K. k. Mocnik-Klamarik-Wagner „Algebra“ és „Geometria.“ Het. 3 óra. Tanította: Kerekes Dezső.

Szabadkézi rajz: Renaissance díszítőelemek, továbbá különféle stylu ékítőelemek, építészeti részek (talapzatok és párkányrészek) rajzolása graphicus és domboru mintákról. Heti 2 óra. Tanította: Schönleitner Károly.

Torna: Összetett szabadgyakorlatok, ellenoldali mozgásokkal. Rendgyakorlatokkal, a fentebbiek főképen az alkalmas és változó felállításához, melyben a szabadgyakorlatok történnek. Szergyakorlatok nehezebb, több erőt és ügyességet igénylő gyakorlatok az I-ső osztályban említett szereken. Het. 2 óra. Tanította: Schönleitner Károly.

VII. osztály.

Vallástan: Keresztyén erkölcsstudomány. Zsarnay Lajos tankönyve szerint. Het. 2 óra. Tanította Bodor István. — Ag. ev. Ker. hit- és erkölcsstan. Zsilinszky Mihály tankönyve szerint, het. 2 óra, összesen 59 órán. Tanította Fábry János.

Magyar nyelv: A lélektani, aesthetikai és költészeti alapelemek inductiv ismertetése után a költői művek felosztása, ezek fajai megfelelő olvasmányokkal. A nagyobb költői művek közül olvastattak: A Zrinyiász, Csokonaytól „Dorottya“, Madáchtól „Az ember tragédiája“, Vörösmartytól „A Vernász“, „Csongor és Tünde“. „Zalán futása“, Teleky Lászlótól „A kegyenez“, Czakótól „Leona“, Katona Józseftől „Bánkban“, s több elbeszélés Arany, Petőfi és Tompa műveiből. Írásban feldolgozták a következő tételeket: 1. Udvozló beszéd pályatársaimhoz a tanév elején. 2. Jókai „Az új földes ur“ című regényének ismertetése. 3. Csiky Gergely „A nagymama“ című művének tartalma. 4. Az ütemes verselés kellékei megfelelő eredeti példákkal. 5. Az élet álom, tőlünk függ, hogy kellemes és megnyugtató legyen. 6. A csodáság a ker. felfogásban, főtétekintettel Vörösmarty Zalán futására. 7. Tanulmány szabadon választott tárgyról. 8. Mik a valódi szabadság alapfeltételei? 9. Nincs az a pazarló, ki vagyonát eltékozolja, hanem az is, ki idejét nem használja okosan. 10. A férfi és aggkor boldogságának alapja az ifjúkor célszerű felhasználása. 11. Több apróbb dolgozat az egyes rövidebb költői műfajokra. — Kk. Kapossy Luczián „Költészetana.“ Het. 3 óra Tan. Bodor István.

Latin nyelv: Az alak és mondatlan folytonos ismételése mellett olvastattak Cicero leveleiből 5 darab, oratióiból in Catilinam I—II. rendesen, III—IV mint magánolvasmány, Pro imperio Cn. Pompei, bölcsészeti műveiből a „De amicitia“. Cicero élete, műveinek s korának tüzetes ismertetése, a római irodalomtörténet terjedelmesen, mythologia. — Kk. Bartal mondattana, Heinrich G.: Cicero de amicitia, Köpösi: Cicero válogatott levelei, Szerelemhegyi: Római irodalomtörténet. Extemporalék és megfelelő írásbeli dolgozatok. Het. 6 óra. Tanította Bodor István.

Görög nyelv. Az Odyssea szerzője, tartalma, szerkezete. A Homerosra s a homerosi költeményekre vonatkozó nézetek. Az epikus kor vallási, erkölcsi s társadalmi felfogásnak ismertetése. Az ioni dialektust jellemző nyelvi sajátosságok. Az alak- és mondattan folytonos ismétlése mellett kellő tárgyi magyarázat kíséretében olvastatott: Hom. Odys. I., II., III. én. Herodotos életrajza, történelme. A történetírás fejlődése, virágzása s hanyatlási korszaka. Olvasmányul: Herod. VIII. k. Kéthetenként iskolai írásbeli magyar-görög dolgozat, fő tekintettel a mondattani ismeretek bővítésére. Kk. Herod. VIII. K. Hom. Odys. (szövegkiad.) Het. 5 óra. — Tan. Kottasch Rudolf.

Német nyelv. Ismétlések a nyelvtan alakitani részéből, különösen a névmások alakjai és használata, az igék közül főképen a tövvaltoztatók. Némely nevezetesebb irodalmi ismeretek, u. m. a pogány korszakból, Nagy Károly jelentősége. A lovagi költészet főképviselői. Minnegesang, népeposz, Nibelungenlied, Gudrun. Polgári költészet, Meistergesang, drámai költészet. A reformáció és az utánzás korszaka. Olvasmányok Goethe „Hermann und Dorothea“ idyll époszából az első három ének és Schiller „Wilhelm Tell“ színművéből a második felvonás. Németre fordított részletek: Goethe fentebbi művének keletkezése, „A denevér“ és „Könnyebb a tanács, mint a végrehajtás“ című mesék. Havonként egy iskolai dolgozat. Kk. dr. Heinrich Gusztáv „Deutsches Lehr- und Lesebuch“ III. köt. és Schiller, Wilhelm Tellje“, továbbá Weber Rudolf „Goethe Hermann u. Dorothea“-ja. Het. 3 óra. Tanította Polnis János.

Politikai földrajz. Európa jelen politikai, társadalmi és gazdasági élete; az egyes államok történelmi alakulása, földrajza, őstermelés-, ipar- és kereskedelme, népessége, kormányzata, városaik; a többi földrészekben levő gyarmataik; Amerika önálló államai. Kk. Varga Ottó „Politikai földrajza“. Heti 3 óra. Tan. Sárkány Imre.

Mathesis. Algebra. A másodfoku egyenletek teljes elmélete, másodfokura redukálható magasabb fokú egyenletek. A függvény fogalma, a másodfoku függvény maximum és minimum értéke. — Arithmetikai és geometriai progressziók, utóbbiak alkalmazása kamatos kamat, járadék és törlesztési számításoknál. — Végtelen geom. progressio alkalmazása szakaszos tizedes törtek átalakításánál. — **Geometria:** Algebrai kifejezések geom. ábrázolása. A pont koordinátái, két pont távolsága, a kör egyenes, parabola, ellipszis és hyperbola egyenlete. Stereometria. — Kk. Mauritz Rezső „Algebra“ és Abel Károly „Geometria“. — Het. 3 óra. Tanította Kerekes Dezső.

Physika. Bevezető alapfogalmak. Mechanika. Akusztika. Optika. Kk. Czögler Alajos „Természettan“. Heti 4 óra. Tan. Kerekes Dezső.

Torna. Szabadgyakorlatok, sorfelállítás, igazodás. Fordulatok helyben és járaskörben. Rendekbe való fejlődés és sorbaszakadás, sornyitások. Szergyakorlatok felváltva függésre és támaszra szolgáló eszközökön. Heti 2 órán. Tanította Schönleitner Károly.

VIII-ik osztály.

Vallás: Mint a VII-ik osztályban. Ág. ev. mint a VII-ik osztályban.

Magyar nyelv és irodalom: A magyar nemzeti irodalom története a legrégebb időtől kezdve a jelenkorig. A könyvtárban meglevő s könnyebben megszerezhető irod. tört. művek bemutatása s olvasása. Havonként egy írásbeli dolgozat. (A régi magyarnyelv sajátosságai. Éva jelleme az ember tragédiájában. Fájdalom a boldogságnak egyik alkatrésze, Pótolhatják-e a törvények és tudományok a vallást? Romantikus költőink. Lirai költészetünk fejlődése. Kk. Beöthy Zsolt. A magyar nemzeti irodalom története. Het. 3 órán tanította Dr. Veres Samu.

Latin nyelv: A római történetírók s C. Tacitus (latin nyelven.) Tacitus Agricola és Germánia, tárgyi magyarázattal, nyelv és mondattani ismétlés mellett. A római irodalom aranykora. A költészet Augustus alatt. Q Horatius Flacus élete s költészete (latin nyelven.) Ódái közül: I. k. 1, 2, 3, 4, 7, 10, 11, 12, 14, 15, 22, 24, 31; — II. k. 3, 10, 14, 18; — III. k. 1, 2, 3, 5, 30; — IV. k. 7. — Epod. 2, 7, Stiriái közül: I. k. 1, 9. — Epist. I. k. 2. — De arte poetika. Horatius versalakjainak ismertetése Kéthetenként írásbeli magyar-latin gyakorlat. Kk. Tacit. Agric. és Germ. — A Horat. Flac. Carmina (szövegkiadás.) Heti 5 óra. Tanította Kottasch Rudolf.

Görög nyelv: Homer Iliásának tartalma, szerkezete. Olvasmányul szolgált: II. I., II., III. éneke. A nyelv s mondattan az ioni dialektus ismétlése mellett gond fordítottat a szükséges nyelvi magyarázatokon kívül a homerosi kor erkölcsi világfelfogására s a költői előadás módjának megvilágítására. — A görög bölesészet és Sokrates. Sokrates erkölcsi felfogásának méltatása. Plato élete és művei. Olvasmányul: Crito. Két hetenként írásbeli dolgozat. K. k. Homer II. (szövegkiad.) Szamosi Plato Critoja. Hetenként 4 óra. Tanította: Kottasch Rudolf.

Német nyelv: Nyelvtani gyakorlatok. A német irodalmi történetből a második virágzó korszak u. m.: Klopstock, Wieland, Lessing, Herder, Goethe, Schiller; Hainbude, Sturm- és Drangkorszak. Olvasmány: Goethe „Iphigenie auf Tauris“ színművéből az első felvonás Németre fordított részletek: „Goethe drámájának keletkezése.“ Havonként egy iskolai dolgozat, Kk. dr. Heinrich Gusztáv „Deutsches Lehr- und Lesebuch“ III. köt. és dr. Bauer Simon „Goethe Iphigenie auf Tauris“. Hetenként 2 óra. Tanította: Polnis János.

Történelem: Magyarország oknyomozó történelme, különös tekintettel az alkotmány s mívelődés fejlődésére s a világtörténelmi eseményekkel való összefüggésre; a főbb kútfők. Kk. Varga Ottó „A magyarok oknyomozó történelme.“ Heti 3 óra. Tanította: Sárkány Imre.

Mathesis: Az algebrai és a geometriai tananyag ismétlése. A kapcsolástan elemei, permutatio, combinatio, variatio. Newton bino-

mialis tétele. Kk. Mauritz Rezső „Algebra“ és Ábel Károly „Geometria“. Het. 2 óra. Tanította: Kerekes Dezső.

Physika: Hőtan és a chemia elemei. Magnesség és elektromosság. A kosmographia elemei. Kk. Czögler Alajos „Természettan“. Het. 4 óra. Tanította: Kerekes Dezső.

Philosophiai propaedeütika: Lélektan: A lelki élet és főbb csoportjai; az érzetek, a képzetek, a tudat és a képzetek tüneményei, a kedélymozgalmak, a mozgások tüneményei. Logika: a logikai gondolkodás kifejlődése, a képzetek associatív és apperceptív összeköttetései, az általános (fogalmak, itéletek, következtetések) és a rendszeres gondolkodás, (meghatározás, osztályozás, bebizonyítás) formáit; a tudományok fölosztása s a főbb (inductív és deductív) módszerek. Dr. Pañer Imre tankönyvei nyomán. Írásbeli dolgozatok az időszakok végén. Philosophiai olvasmányok. Het. 3, egész évben 90 órán. Tanította: Fabry János.

Torna: A tananyag ugyanaz, mint a VII-ik osztályban. Het. 2 óra. T. Schönleitner Károly.

Nem kötelezett tantárgyak.

1. *Francia nyelv*: E nyelv tanítása a szaktanár betegeskedése folytán, ez idén csak október hó elején vehette kezdetét és ekkor már csak 16 tanuló jelentkezett, 11 kezdő és 5 haladó. A használt tankönyv német szövegű, hogy a tanulók a francia nyelv gyakorlása mellett a németben is megerősödjének. Tananyag: A kiejtés, névelők, főnév ejtegetése, melléknév és határozók fokozása, névmások, a két segítő ige, a rendes és eltérő igeajlítás megfelelő fordítási gyakorlatokkal. Kk. dr. Karl Platty Elementarbuch der französischen Sprache. Het. 2 óra, Tanította Polnis János.

2. *Szabadkézi rajz*: (III—VIII osztályban het. 2 óra.) Kezdők: a meander összetettebb alakzatai. Stilizált levelek és virágok, palmetták, fonadékdíszek, levél- és virágszalagok. Haladók: Stilizált polycelaron síkdiszitmények rajzolása és festése. Stilizált oszlopfők, parkányok és más építészeti alkatrészek árnyékolt rajzolása. Tanította: Schönleitner Károly.

3. *Gyorsírás*. A tanév első időszakában 13 haladó növendékkel tartott tanfolyamot Gabelsberger Markovics rendszere szerint, heti 1 órában Sárkány Imre tanár; azonban újév után a vezető tanár közbejött betegsége miatt, a tanfolyam megszűnt.

4. *Osszhangzatos ének*: Het. 2 óra. Tagjai az V—VIII. oszt. tanulói közül az alkalmas banguak. Megtanulták a következő dallamokat: 1. Szózat. 2. Hymnus. 3. Insurgensek indulója. 4. A vadász gyönyöre. 5. Kossuth dala. 6. Lengye keblünk hő dala. 7. Itt hagyál... (halotti dal) 8. Angol néphimnusz. Tan. Dr. Veres Samu.

VI.

Érettségi vizsgálatok.

A lefolyt tanévben 3 ízben tartottunk érettségi vizsgálatokat. Az elsőnél az írásbeli volt augusztus 27—31, a szóbeli szeptember 7—8-ik napjain. — Elnök volt nt. Terray Gyula gömöri ág. ev. főesperes, kormányképviselő dr. Ballagi Aladár egyetemi tanár urak. Ezen vizsgára jelentkezett 30 ifju, még pedig írás és szóbelire 2, pusztán szóbelire 4, javítóra 24. Ezek közül egy, minthogy név és vallásának állapota kellőképp rendezve nem volt, érettségire nem boesáttatott, hanem ennek rendezésére utasított.

Írásbeli tételek voltak a *magyar nyelv* és irodalomból:

- A magyar alkotmány fejlődése főbb vonásokban.
- Melyik tantárgy fejlesztí ki leginkább ítélő tehetségünket.
- Az epos fejlődése irodalmunkban.

Kidolgozták az 1-ső és 3-ik tételt, mindkettőt jelesen.

A *latin nyelv* és irodalomból: Ciceronak Caesarhoz intézett levele (IX. II.) magyarról latinra.

A *német nyelv* és irodalomból: „A mit a temető beszél“, németre fordítandó szöveg.

A *görög nyelv* és irodalomból: Platon Critója V.

A *mathesisből*: a) Kerestetik a nap tömege és a napon a nehézségi gyorsulás az ismeretes adatokból. — b) Egy szabályos tizszög kerülete 240 cm., mekkora egy ezzel egyenlő területű tizen-nyolekszög kerülete?

A vizsgát sikerrel tették le: Schweiger Béla (jelesen), Kovács Miklós, Klein László, Dietz Miklós, Fekete Bertalan, Sréter Agoston, Argalás Sámuel, Dereanó Vilmos, Fixmer Ferencz, Rácz Kálmán, Leitner Mihály, Szlávik Imre, Holub Theophil, Mersits Lajos, Simcsó Béla, Uhrinovic Sándor, Kurzweil Károly és Neuwirth Dávid.

A második pótérettségi vizsga alkalmával az írásbeli volt november 23—27, a szóbeli december 1-ső napján, ugyanazon bizottság előtt. Jelentkeztek 13-an; még pedig írás és szóbelire 1, javító és pótvizsgára 12.

Írásbeli tételek voltak: a) *A magyar nyelv és irodalomból*:

a) A jövőt csak az teszi magáévá, ki a jelen minden követelményének eleget tesz.

b) Párhuzam a regény és epos között.

c) A XVIII-ik század uralkodó eszméi.

b) A *latin nyelvből* Cicero „De natura deorum“ ezimü művéből a II. könyv 81—83-ik pontja.

c) A *görög nyelvből* Platon Critója 7.

d) A *német nyelvből*: Kettős fogadalom a javulásra.

e) A *mathesisből*: 1. Egy apa 10 éves fiát biztosítani akarja, hogy 24 éves korában 6000 frtot kapjon; mennyit kell évenként befizetnie oly társulatnál, mely 5%-it ad?

2. Három pont tetszőlegesen felvett koordinatáiból kiszámítandó az általok meghatározott háromszögnek 3 oldala és területe.

Sikerrel tették le a vizsgát: Bekker István, Kerekes Zsigmond, Pollacsek Lipót, Szádeczky Gyula, Dahlström Sámuel, Konyha Lajos, Csizsár Kálmán, Kudich Nándor és Mattyasovszky Béla.

A harmadik érettségi vizsga május 17—21 én június 27—28-ik napjain volt nt. Balthazar Antal kiérdemült alesperes és jolsvai ág. ev. lelkész ur elnöklete alatt; a kormányt képviselte ngs. Láczy Gyula egyetemi tanár ur.

E vizsgára 23-an jelentkeztek, még pedig 19-en olyanok, kik itt végeztek, 2 olyan, ki ide lett utasítva s már irásbelit tett, s egy javító.

Az írásbelin kidolgozandó tételek voltak:

a) A *magyar nyelv és irodalomból*:

1. Főbb nyomai irodalmunk érintkezésének a világirodalommal.

2. A főbb telepítések s azok befolyása hazánk fejlődésére.

3. Minő hatással van a természet törvényeinek tanulmányozása kedélyvilágunkra?

Mind a három tételt kidolgozták. Jelesen dolgozott 2, jól 8, elégségesen 10.

b) A *latin nyelvből*: Cicero beszédeiből (magyar szöveg ezim nélkül.) egy részlet. Jelesen dolgozott 2, jól 8, elégségesen 8, elégtelenül 2.

c) A *német nyelvből*. A német énekes rend a középkorban. Jelesen dolgozott 7, jól 6, elégségesen 7.

d) A *görög nyelvből*: Homér: Iliásából a VIII-ik könyv 1—26. sor. Jelesen dolgozott 5, jól 8, elégségesen 7.

e) A *mathesisből*: Három testvér mindenike 10 éves korában 7500 frt ajándékot kapott. A legidősebb most 18 éves, a középső 16, az ifjabbik 13 éves; mihelyt közös tőkájük 50000 frtra növekszik, közös üzletet nyitnak, mikor történhetik ez, ha tőkájük 4.5%-it kamatozik? Jelesen dolgozott 4, jól 9, elégségesen 5, elégtelenül 2.

Szóbeli vizsgálatot tett 19. Ezek közül jeles eredménnyel 3,

u. m. Guhr Mihály, Hozelitz Gyula, Ruik László; jó eredménnyel: 7, u. m. Kovalik Lajos, Krno Vladimír, Lengyel Iván, Liszky Gusztáv, Pivkó Gusztáv, Plachy Kálmán és Vincze István; egyszerűen érettnak nyilvánított 7, u. m. Agócs László, Asztalos Kálmán, Baksay József, Grünbaum Mór, Schweitzer Jenő, Stepniczky Ferencz és Szecskay Dezső; míg 2 egy tantárgyból 2 hó mulva javíthat.

Az érettnak nyilvánítottak közül lép a theologiai pályára 2; jogira 10, bölcsészetre 2, technikaira 2, katonaira 1.

VII

Ösztöndíjak és jutalmak.

Igazgató-választmányunk a tanári kar ajánlatára a következőket részesítette ösztöndíjban és jutalomban:

1. A *Huszt Andrásné*-féle 600 frtnak kamatát, melyben csakis rimaszombati születésű részesülhet, *Báthory Andor* VII-ik osztálybeli tanuló kapta.

2. A *Huszt József*-féle 1000 frt kamatát nyerték egyenlő részben: *Asztalos Kálmán* VIII-ik és *Rótk Róbert* VII-ik osztályu tanulók.

3. A *Miklovics György*-féle 1000 frt kamatát egyenlő részben kapták *Vincze István* VIII-ik és *Zachar Gusztáv* VII-ik osztályu tanulók.

4. A dr. *Nagy Lajos* emlékére tett alapítvány kamatát nyerték egyenlő részben *Bodor Dezső* VII-ik és *Terhes Sámuel* II-ik osztályu tanulók.

5. A *Csider Károly* emlékére tett alapítvány kamatát 13 frt 50 krt nyerte *Guhr Mihály* VIII-ik osztályu tanuló.

6. A *Papp Zsuzsánna* k. a. adományát 10 frtot, kapta *Koós Mihály* VI-ik osztályu tanuló.

7. Az özv. *Káposztás Józsefné*, szül. *Zehery Julia* urnő 10 frtnyi adományát kapta *Seres Barna* VII-ik osztályu tanuló.

8. A *Raisz Miksáné*, szül. *Marikovszky Emma* urnő adományát 6 frtot, kapta *Papp Dezső* V-ik osztályu tanuló.

9. A *Konyha József*-féle alapítvány kamatával 9 frttal, *Wiesinger Frigyes* V-ik osztályu tanuló jutalmaztatott.

10. A *Lichárd Károly*-féle alapítvány 5—5 frtnyi kamatait kapták: *Sramkó Loránd* V-ik és *Lux Mátyás* I. osztályu tanulók.

11. A *Pelsöcz-Szentpétery*-féle alapítvány kamata (5 frt), *Hubay Béla* VI-ik és *Kaszper László* V ik osztályu tanulók közt osztatott meg.

12. A *Káposztás József*-féle alapítvány 2 frtnyi kamatát kapta *Boza Lajos* II-ik osztályu tanuló.

14. A gróf *Forgács Gyuláné* 200 frtnyi alapítványának kamata, minthogy még az 500 frtot el nem érte, a tőkéhez csatoltatott.

14. Az egyesült *Likér-rimabrézói* ág. ev. egyház alapítványának kamata minthogy a tőke a kikötött magasságot el nem érte, szintén tőkésített. Ma már 35 frt 33 kr.

15. *Szana Tamásnak* „A magyar művészek“ című diszmissióját, melyet *Hornvánszky Viktor* ur ajándékozott, a tanárikar határozata folytán a legjobb rajzolók egyike *br. Strallendorf Brunó*, VI-ik osztályu tanuló kapta.

VIII.

T a n e s z k ö z ö k .

a) Könyvtárak:

1. *Nagykönyvtár*: Az évfolyama alatt a következő művekkel gazdagodott: 1. Prot. egyházi és iskolai lap. 2. Ev. egyházi és iskolai lap. 3. Sárospataki lapok. 4. Nyelvőr. 5. Philológiai közlöny. 6. Philosophiai szemle. 7. Közoktatási szemle. 8. Középiskolai tanár-egyesületi közlöny. 9. Művészi ipar. 10. Földrajzi közlemények. 11. Századok. 12. Magyar történeti életrajzok. 13. Magyar nyelv történeti szótára. 14. Magyar írók élete és munkái. 15. Kárpát-egyesület évkönyvei. 16. Protestans szemle. 17. Természetrajzi szemle. 18. Az atheneum kézi lexikona. 19. Osztrák-Magyar monarchia. 20. A magyar korona helységeinek névtára. 21. Prot. Almanach, s a magyar Tudományos Akadémia s a Természet-tudományi társulat összes évi kiadványaival.

2. *Ifjusági könyvtár*: ez év folyama alatt is három csoportba osztva ugyanannyi tanár felügyelete alatt volt. Az *első csoport* állománya szaporodott a „Vasárnapi könyvtár“ háromévi folyamával két példányban s a kis nemzeti muzeum 24 kötetével. Felügyelője: *Vozáry Gyula* tanár. A *második csoport*, melynek felügyelője *Zachar Gusztáv* tanár, 155 kötetet foglal magában. E csoportba

osztottuk be a „Hasznos mulattatónak“ 1866-ik évi folyamát, s a „Muzsáért“ című ifjusági olvasmányt, melyet *Dolinay Gyula* ur ajándékozott. Az évi forgalma volt 546. A *harmadik csoport* állománya 219 mű 329 kötetben. E csoport, melynek felügyelője *Sárkány Imre* tanár, szaporodott 3 db. művel 8 kötetben. Az olvasás, forgalom volt 446.

b) Szertárak.

1. *Természetrajzi muzeum*. 1. Az *állattani osztály* vétel után szaporodott; a hallási szerv papiranyagból készült s ötszörösen nagyított mintájával (9 frt 60 kr.) és 3 darab mikroszkópi tárgygyal (4 frt). hat darab fiókkal a rovar-gyűjtemény számára (15 frt 20 kr.) összesen 28 frt 80 kr. értékben; ajándékozott tárgyak: *Dr. Daxner Samu* ügyvéd urtól *Cobius fluviatilis*, ugyanez *Terray István* pénztárnok urtól (*Likéri vasgyár*), *Palm Nándor* főállatorvos urtól egy boncsoló kés, a boncsolási és tömési gyakorlatokhoz többen madárhullákat; ezek közt *Lukács Géza*, megyei t. főjegyző urtól egy vérese, *Brodzky Ignác* urtól (*Balog*) egy hattyu, *Horváth Gyulától* dobosgém, *Strallendorf Gyulától* pinty. A kicömbésben közreműködtek *Okolicsányi János* (egymaga 11 darabot készített ki), *Hárman János*, *Vinis Vilmos* és mások. *Turny Ákos* gyiktojást gyűjtött, összesen 14 frt 10 kr. értékben. Volt az előző évben:

919 szám alatt	2613 darab	1581 frt 85 kr. értékben
szaporodás	9 szám alatt	15 darab 42 frt 30 kr. értékben

van jelenleg 928 szám alatt 2628 darab 1624 frt 15 kr. értékben.

2. A *növényteni osztály* részére vettünk: *Pyrus Malus* virágának papiranyagból készült nagyított mintáját (7 frt 50 kr.) és 16 mikroszkópi készítményt (6 frt 40 kr.); ajándékok: *Bányay Ferencz* urtól 2 csomag rizsnövényt, *Palm Nándor* urtól *Anasztatica hierochuntia*, *Bónis Bélától* 3 db cirbolya fenyő doboz, *Liszka Viktor* urtól egy szalagos fenyőgaly (teratologiai,) *Istók M.* urtól egy zuzmó, összesen 2 frt 40 kr. értékben. Ez osztályban volt:

1225 szám alatt	1910 drb	156 frt 40 kr. értékben
szaporodás	22 szám alatt	25 drb 2 frt 40 kr. értékben

van jelenleg 1247 szám alatt 1935 drb 158 frt 80 kr. értékben.

3. Az *ásvány- és közettani osztály* részére vettünk 12 faj ásványt *dr. Szokol Pál* tanár urtól (8 frt) ajándékol adván hozzá: felső-bányai arzént, *Rhodochrositot* és *pseudomorph Calcitot*, Ajándékok: *Dr. Lichtschein Adolf* urtól egy faopál, *dr. Richter Aladár*

urtól egy turfa darab Münchenből, Burró Imrétől 4 drb pyrit, Bónis Bélától több apró drb maramarosi gyémánt, 3 drb Diabas, 1 drb pala, 7 drb ásvány, Tóth Kálmántól futó homok Nyir-Bogdányból, Kún Aladártól 1 drb magnesit Ratkóról, Janko Gyulától 2 drb vasbabérez Markováról. összesen 2 frt 75 kr. értékben. Ez osztályban, melyhez a vegytani csoport is tartozik, volt eddig

443 szám alatt 789 drb 283 frt 85 kr. értékben
szaporodás 30 szám alatt 41 drb 10 frt 75 kr. értékben

van jelenleg 473 szám alatt 830 drb 294 frt 60 kr. értékben.

E gyűjtemény a IV. osztály tananyagának megfelelőleg van berendezve: a még rendezetlen ásvány, kőzet- és kővületkészlet számát másfélezerre lehet tenni, de értéke rendesés nélkül nem állapítható meg.

A butorzathoz csupán 6 drb rovarfiók lett beszerezve 16 frt 20 kr. értékben; ezzel az összes butorzat értéke 476 frt 60 kr. A természetrajzi muzeum rendezett gyűjteményeinek összes értéke tehát a butorzattal együtt 2551 frt 15 kr.

II. A fizikai muzeum ez évi gyarapodása:

1. Barometrum állványon légritkítóval összekapcsolva	12 frt — kr.
2. Készülék a gázok diffúziójához állványon	2 frt 50 kr.
3. Manométeres szívárvány vas állványon	5 frt 50 kr.
4. Vizkalapács	1 frt 20 kr.
5. Daniell-féle hygrometer állványon	14 frt — kr.
6. Verticalis commutator vas állványon	10 frt — kr.
7. Cogniarde la Tour-féle syren	36 frt — kr.
8. Planparalell-falu üvegedény	2 frt — kr.
9. Thermoskop vas állványon	13 frt — kr.
10. Hangtani menometer	3 frt — kr.
11. Hvezetőkészülék vas állványon	13 frt — kr.
12. Photometer Lambert szerint	4 frt — kr.
13. Réz- és vas-lemez a fémek kiterjedéséhez	1 frt 80 kr.
14. Chászár Andor ajándékából egy nap- óra, értéke	10 frt — kr.

Összesen: 128 frt — kr.

III. Földrajzi tanszereink ez évben tek. Palm Nándor kertületi állatorvos ur ajándékából 10 drb egyiptomi képpel szaporodtak, melyekért intézetünk köszönetét e helyt is kifejezzük.

IV. Rajzeszközeink számát vétel útján szaporítottuk Várdai Szilárd fali mintáival 32 frt értékben.

V. A philologiai muzeumot ez évben anyagi viszonyainknál fogva nem gyarapíthattuk.

IX.

Ifjusági egyesületek.

a) A főgymnásium felsőbbosztályainak növendékei a „Tomba Mihály“ nevről elnevezett önképzőkörüket 1891. szeptember 9-én alakították meg. Az önképzőkör tanári vezetője Dr. Veres Samu volt, kinek felügyelete alatt a jelzett napon ifjusági elnökké: Ruik László VIII. o. t., titkárrá: Vincze István VIII. o. t., főjegyzővé: Liszkay Gusztáv VIII. o. t., Pénztárossá: Guhr Mihály VIII. o. t., aljegyzővé: Roth Róbert és ellenőrré: Novék Béla VII. o. tanulók választották meg. A kör üléseit rendszeresen egyszer, a szükséghez képest néha kétszer tartotta. Ez üléseken tág tere volt a minden irányu irodalmi önképzésnek s ifjaink e tekintetben is szép előmenetelt tanúsítottak. Összesen 30 ülést tartottak az év folyama alatt, melyeken elemzés nélküli szavalás volt 11, (dicséretes 4, méltányolt 1, gyakorlati számba menő 6), elemzéssel összekötött szavalás volt 10, (dicséretes 7, emlékkönyvbe iratott 1, méltányoltatott 2.) Eredeti költeményt felolvastak 17-et, (emlékkönyvbe iratott 1, dicséretet nyert 8, méltányoltatott 3, gyakorlati számba ment 5.) Prózai munka beadott 8, (emlékkönyvbe iratott 1, méltányoltatott 1, kísérletnek tekintettek 6-ot.)

Széchenyi István gróf születésének századik évfordulója alkalmával 1891. szept. 21-én a kör nyilvános ülést tartott a főgymnásiumi tanári kar és az egész ifjuság jelenlétében, melyen Dr. Veres Samu tanár megnyitó beszéde után Ruik László ifj. elnök, a legnagyobb magyar rövid életrajzát olvasta fel, Novék Béla pedig Arany János „Széchenyi István emlékezete“ című költeményét szavalta. Közreműködött ez alkalommal az ifj. énekkar is.

Nemsokára, október 6-án, az aradi vértanúk emlékezetét is diszüléssel ünnepelte meg az önképzőkör szépszámu közönség jelenlétében a következő műsorral: 1. Hymnusz, előadta az ifj. énekkar. 2. Nyitó beszéd Dr. Veres Samu tanártól. 3. Erdélyben, költ. Petőfi Sándortól, szavalta Asztalos Kálmán VIII. o. t. 4. Damjanich János, felolvasás Hozelitz Gyula, VIII. o. t.-tól. 5. Lapok a szabadságharcz

történetéből, felolvasta Ruik László ifj. elnök. 6. Insurgensek indulója, előadta az ifj. énekkar.

Folyó évi márczius 15-én nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében tartott a kör hazafias ünnepélyt a következő programmal: 1. Szózat, előadta az ifj. énekkar. 2. Elnöki megnyitó Dr. Veres Samu tanártól. 3. Hősök emlékezete, írta és szavalta Liszkay Gusztáv VIII. o. t. 4. Kossuth és Rákoczy (párhuzam) Ruik Lászlótól. 5. Kossuth dala Nádor Gyulától, előadta az ifj. énekkar. 6. A gólyához Tompától, szavalta Papp Dezső. 7. Kossuth induló, előadta az ifj. zenekar. 8. Az élő szobor Vörösmartytól, szavalta Asztalos Kálmán. 9. Előre Tóth Kálmántól, szavalta Hédervári Lehel. 10. Zengje keblünk hő dala, előadta az ifj. énekkar. 11. A lengyelek fehér asszonya Jókai Mórtól, szavalta Novek Béla. Induló, előadta az ifjusági zenekar.

Ez ünnepélyeken kívül dr. Veres Samu tanár vezetése alatt műkedvelői előadást is rendeztek 1891. decz. 23-án, (A kitünő vendég, — és Kukli prédikációk cz. vigj.) melynek tiszta jövedelme az olvasókör céljaira fordított. A jótékony cél iránt való tekintetből az előadásban részt vettek: Lengyel Anna, Soós Jolán és Danielisz Etel kisasszonyok, kiknek ez uton is szives köszönetünket nyilvánítjuk.

b) Ugyancsak a lefolyt iskolai évben vetettük meg alapját az ifjusági olvasókörnök is, melynek hiányát eddig ifjaink nagyon érezték. Miután az intézettől megfelelő helyiséget nyertünk, s a legszükségesebb butorokkal felszereltük: az önképzőkör tagjai a szükségletek fedezésére 1—1 frtot ajánlottak fel s az ekként begyűlt összegből a következő lapokat rendeltük meg: 1., Vasárnapi ujság. 2., A hét. 3., Fővárosi Lapok. 4., Bolond Istók. 5., Borszem Jankó. 6., Üstökös. 7., Pesti Hirlap. 8., Budapesti Hirlap. 9., Magyar Hirlap. 10., Gömör-Kishont.

A kitűzött pályakérdésekre 5 munka érkezett be, melynek szakszerű megbirálása után a következő sorrendben lettek nyertesek: 1., „A megyék tört. fejlődése“ cz. tanulmányért a Reguly Péter alapból 9 frtot. Vincze István VIII. o. t. 2., Ugyanoly czimű dolgozatáért a Jánosdeák László emlékére tett alapítvány kamatának felét 5 frt Ruik László VIII. t. 3., A protestantizmus hatása a magy. nemzeti szellem ébresztésére cz. dolgozatért a Szabó Márton féle alapból 5 frtot ugyancsak Ruik L. VIII. o. t. 4., „A reformatió hatása a magyar nemzeti szellemre és irodalomra“ czimű dolgozatáért a Jánosdeák L. eml. tett alapítványból 5 frtot. Róth Róbert, VII. o. t.

„A „Temetőben“ és „A gigerli“ czimű epigrammokért a Fülöp Béla emlékére tett alapból 4 frt 50 krt Bodor Dezső VII. oszt. t.

A társulatnak tagjai az V—VIII. o. tanulók összesen 90-en. Vagyona tőkésítve a fentebbi alapítványokon kívül 195 frt 35 kr.

c) *Zenekar*: Az ifj. zenekar fennállásának e második évében ugyanazon tagokkal kezdte meg működését, akik a mult évben a kezdet nehézségeivel küzdöttek. Ez évben már nagyobb eredményt mutattak föl s nyilvános szereplésük alkalmával a márcz. 15-iki ünnepélyen a közönség osztatlan elismerését érdemelték ki. Az év folyama alatt egy egészen új kishögő (cello) szereztetett be 22 frt értékben. A tagok közt volt 2 első, 2 második hegedűs, 3 kontrás, 1 kis, 1 nagy bögő, 2 flóta, összesen 11 zenész. A zenekar tanítását erre a célra felfogadott karmester vállalta el.

d) *Az ifjusági énekkar*, melynek ez évben 32 tagja volt, dícséretes buzgalmat fejtett ki s közreműködésével az ifjuság által rendezett ünnepélyek fényét nem kis mértékben emelte.

Dr. Veres Samu, elnök.

e) *A tornakör*. A fejlettebb tanulók, hogy magukat részint előtornászokká kiképezzék, részint pedig hogy a katonai gyakorlatokat, teljesen elsajátítsák, tornakört alakítottak és *Schönleitner Károly* tornatanár vezetése és felügyelete alatt hetenként 2-szer tartottak gyakorlatokat. A szakavatott vezetésnek és képességnek nemcsak ezek, de tanuló ifjuságunk általán véve meglepő jelét adta a június 19-én tartott tornavizsga alkalmával. Tagjainak száma 43.

f) A testi ügyesség fejlesztése és a fegyverkezelésben való jártasság elsajátítására *vívó-kört* is alakítottunk, mely *Bodor István* igazgató és elnök felügyelete alatt hetenként 3 izben tartott gyakorlatokat. A kör tagjait *Ottoropetz Máttyás* örmester ur, a XII-ik tüzérezred tisztikarának vívómestere tanította. — A folyó év június 19-én bemutatott eredmény kellemesen lepte meg a jelenvolt diszes és nagyszámu közönséget. — A kör tagjainak száma 15.

g) *Ifjusági gyámintézet*. Ezen intézet a folyó évben, fennállása 18-ik évében, a következő eredménnyel működött: Adakozásokból befolyt: I. osztályban 5 frt 23 kr., II. osztályban 3 frt 95 kr., III. osztályban 5 frt 04 kr., IV. osztályban 1 frt 64 kr., V. osztályban 2 frt 78 kr., VI. osztályban 4 frt 31 kr., VII. osztályban 4 frt 93 kr., VIII. osztályban 3 frt 53 kr., mult évi maradvány volt 51 kr., kamat 38 kr., összes bevétel iehát 32 frt 20 kr. Ez összeget az intézet alapszabályaihoz képest a tanári kar következőleg osztotta fel:

1. A gömöri ev. ref. egyházmegyei gyámoldának 10 frt; — 2. Az e. e. e. gyámintézetnek 9 frt: — 3. A Leopoldiánusra 1 frt; — 4. A helybeli tanári nyugdíjintézetnek 10 frt. A felmaradó összeg a megrongált gyűjtőkönyveeskék kijavíttatására, frészint ujak készíttetésére, továbbá postaköltségre utalványoztatott, az esetleges maradványt pedig a jövő évi bevételhez fogjuk csatolni.

Sárkány Imre, ilj. gy. i. elnök.

X.

Tanári nyugdíjintézet.

Az 1892-ik évvel zsenge intézményünk 2-ik évtizedes erőgyűtési pályáját kezdi meg. Habár az I-ső évtized alatt csak szerény alaptőkét teremthettünk is, mégis megnyugvással tekintünk jövő fejlődése elé, a mennyiben a tisztelt szülők egy része folyvást áldozatkésztséget tanusít, s a helybeli pénzüzetek pedig ugy szólván évenként állandó segélyezésben részesítik. A magunk elé tüzött czélt, az elaggott tanerőket, vagy azoknak árván hagyott családjaik tisztességes nyugdíjban részesíttetni, iskolánk csak a távol jövőben fogja elérhetni. De már ma napság is nyujthat némi támogatást, kiket előhaladott koruk, vagy más egyéb körülmény ez alap igénybevételére netán kényszerítene. Isten óvja intézetünket ily eshetőség beállásától! Hiszen a nagy czélt tekintve alapunkat épen most lehetne hathatósan megnövelnünk, mely ugyan nem rohamosan, de még is elég örvedetesen gyarapszik. Alaptőkénk a tanév bezártáig 7300 s néhány forintra emelkedett. Hálás elismeréssel emlékezünk meg azon közintézetekről s egyesekről, kik iskolánkat a letünt 1891—92-ik tanév alatt is ez irányu törekvésében támogatni szivesek voltak: Raisz-Marikovszky Emma urnő 10 frt, Baksay István tanár ur 45 frt, Gellén Endre ügyvéd ur 28 frt, Batta Sámuel földbirtokos ur 10 frt, Ráth Rudolf ur 5 frt, helybeli takarékpénztár 50 frt, nép- és iparbank 20 frt, az ifjusági gyámegyesület 10 frt, összesen 178 frt adománnyal gyarapították nyugdíjintézményünknek alaptökéjét.

Midőn ezen zsenge intézményünket a t. szülék, lelkes tanügybarátok s áldozatkész intézeteknek további szives pártfogásába ajánlanók, legőszintébb hálás köszönetünket fejezzük ki elősorolt jóltevőink iránt.

Zachar Gusztáv, nyugdíjint. pénztárnok.

XI.

Tápintézet.

A tápintézetbe fölvéttetik a főgymnásium bármely rendes tanulója hitfelekezeti külömbség nélkül, ha a rendes díjat az intézet gondnokánál befizeti, még pedig félévenként előlegesen. Szegénysorsu, de kiváló szorgalmas és jó magaviseletű növendékek díjelengedésben is részesülnek, ha ez iránt hiteles vagyontalansági és az előző tanévről legalább is jó eredményt feltüntető iskolai bizonyítvánnyal ellátott kérvényeiket főgymnásiumi igazgatóságunkhoz legkésőbb augusztus hó 15-ik napjáig beküldik. De hogy minél több tanuló részesülhessen ily kedvezményben, intézetünk évről-évre mindkét prot. felekezeti lelkes, buzgó közönséghez s minden nemes tanügybaráthoz kénytelen volt bizalommal fordulni és pártfogását, áldozatkésztségét ismételten igénybe venni. Nem szeretnők hinni, pedig az előjelekről itéve már nagyon is közeledik azon időpont, mikor a humánus intézetek ezen jótékony, éltető forrása, mely oly régtől fogva mostanáig bőven és gazdagon buzgo'tt, egyszerre el fog apadni. Ugyanis nemcsak városunk, megyénk, de hazánk legtávolabbi vidékein is mindig találkozott nagyszámu pártfogó, ki meleg rokonszenvét ezen egyesült prot. főgymnásium iránt éppen ez által tanusította, hogy kellően berendezett s jóhirben álló tápintézetéről kegyesen megemlékezett, és ezt évek hosszu során át hathatósan segélyezte, gyámolította.

Az intézet ez idén éttermül czélszerűbb helyiséget nyert, mely földszint az épület másik felében van és ablakai az udvar felé nyílnak. Könnyebb közlekedés kedvéért a konyhán egy másik ajtót kellett törtetni, melynek költsége egyéb igazításokkal együtt 35 frtot tesz. Régi ebédlöje ugyanis tulszük s kényelmetlen lévén, az ujnak czélszerűbb berendezése által egy régibb szükség pótoltatott.

Az ellátási díj, tekintve a nagyobb szükségleteket, az élelmiszerek áremelkedését és ennek folytán az előző tanévben az intézet részéről történt tetemes pótlásokat, a jövő tanévre ebédért 32 frt, vacsoráért 20 frt és evőeszközök használatáért 40 kr; a teljes évi díj tehát 52 frt 40 kr.

Ebédre kapnak a tanulók marhahus levest, árpadara, köles vagy rizskásával vasár- és ünnepnapokon néha tészttával is, $\frac{1}{7}$ kgr. marhahust, külön sűrű ételt, ünnep- és vasárnapokon rendszeren sült marha, néha borjuhust, egyszer hetenként tészta juh- vagy tehén-

turóval és $\frac{1}{4}$ kgr. naponta sült friss kenyeret; vacsorára pedig vagy elegendő főzeléket, egyszer minden héten turósgaluskát, egyszer gulyáshust, egyszer pörköltet, egyszer marhalus pecsenyét és fejenként ismét $\frac{1}{4}$ kgr. kenyeret.

A tápintézetbe fölvetetett az idén 93 tanuló, 23-al több mint az előző évben, minek oka részint az élelmi szerek drágasága daczára a csekély ellátási díj, részint az egész tanintézet népesedésének fokozatos emelkedése Ezek közül csak kettő nem vacsorált, a többi ebédet és vacsorát is fogadott. Az év folytán kilépett 4, és így a tanév végéig 89 maradt. Ebéddíjmentes volt 4 tanuló, 6 frtot fizetett 3, 10 frtot szintén 3, 12 frtot 1, 16 frtot 9, 20 frtot 1 és így 21 tanuló 322 frt kedvezményben részesült.

A mult 1890—91-ik tanévben a bevétel volt kérvényezés utján 617 frt 83 kr., tápdíjakból 2476 frt 35 kr. Élelmezésre kiadott 2831 frt 38 kr., vegyes 625 frt 22 kr., túlkiadás 277 frt 75 kr. Minden tanulóknak ellátása 53 frt 35 krba került és így az intézet pótotl mindegyiknél 10 frt 95 krt s a tanév elején elengedett 322 frt kedvezményen felül 766 frt 50 krt, összesen 1088 frt 50 krt.

A tápintézet pártfogói közt ez idén is különösen kiemelendő a helybeli takarékpénztár, valamint a gömörmezei nép- és iparbank: az első ugyanis 20 frttal, az utóbbi 10 frttal gyarapította alaptőkéjét. A vidéki és helybeli kérvényezett összeghez jelentékenyebb adomány-nyal járult Rimaszombat, Makó és Szabadka városa, az első 6 frt és az utóbbiak 5—5 frttal; főtisztelendő és méltóságos Bubics Zsigmond kassai püspök úr 5 frt, Királytelken gróf Dezewffy ur ő méltósága 5 frt, Sárkány József ur Kis-Körösön 5 frt, nyitra-zsámbokréti takarékpénztár 5 frt, a feketehegyi fürdő vendégei 6 frt, báró Prónay Dezső egyetemes egyházi felügyelő ur ő méltósága Acsán 10 frt. Továbbá adományozott Raisz Marikovszky Emma urhölgy 10 liter babot és egy véka burgonyát s Botto János ügyvéd ur $2\frac{1}{2}$ véka almát. Szent-György napján az intézeti ifjuság ez idén is megvendégeltetett a Miklovics György-féle alapítvány folyó kamataiból. Kiemelendő még, hogy Winter Farkas, nov. óta pedig Kálmán Lajos és János derék mészárosaink, az előbbi 42 kron és az utóbbiak 44 kron, illetőleg a folyó árnál 4 krral olcsóbban számították a marhalusnak kilóját; Molnár János, helybeli sütőmester a kenyérnek kilóját $11\frac{1}{2}$ kron és özv. Pichta Jánosné a szalonnát $57\frac{1}{2}$ kron, a zsirt pedig $63\frac{1}{2}$ kron — kilonként számítva — szolgáltatták ki. — Mindezen lelkes jöltevők, kik a szegényebb sorsu tanulók ezen valóban üdvös intézete iránt szíves áldozatkészségükkel annyi meleg

részvétet tanusitanak, fogadják e helyütt is őszinte halás köszöneteket!

Polnis János, tápint. gondnok.

XII.

Tanuló ifjuság névsora.

I. osztály.

- * Adám Zoltán, izr. Rimaszombat, Gömörmeze.
- Angyal László, izr. Rimaszombat, Gömörmeze.
- Balogh Aladár, ev. ref. Nagy-Károly, Szatmármeze.
- Batta István, ev. ref. Baje, Gömörmeze.
- 5 Belicza András, ág. ev. Likér, Gömörmeze.
- Benesik András, ág. ev. Gesztes, Gömörmeze.
- Biró László, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmeze.
- Bodnár Sámuel, ág. ev. Turiska, Nógrádmeze.
- Bodon József, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmeze.
- 10 Bolha András, r. kath. Fazekas-Zsaluzsány, Gömörmeze.
- Botto András, ág. ev. Szkálnok, Gömörmeze.
- Csabay Pál, ev. ref. G.-Szkáros, Gömörmeze.
- Csapó József, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmeze.
- Csapó Pál, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmeze.
- 15 Id. Cseh István, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmeze.
- Ifj. Cseh István, ág. ev. Rimaszombat, Gömörmeze.
- Csordás Lajos, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmeze.
- Danis Jenő, ág. ev. Ratkó, Gömörmeze.
- Demeter László, ev. ref. Alsó-Bátka, Gömörmeze.
- 20 Faluba András, ág. ev. Nógrádkeresztur, Nógrádmeze.
- Gottlieb Miksa, izr. Alsó-Balog, Gömörmeze.
- Györffy Lajos, r. kath. Budapest, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunmeze.
- ** Gyura Géza, ág. ev. Meleghegy, Gömörmeze.
- Haas Andor, izr. Rimaszombat, Gömörmeze.
- 25 Holles Béla, ág. ev. Losonez, Nógrádmeze.
- Homolya András, ág. ev. Dusa, Gömörmeze.
- Hrivnák Pál, ág. ev. Klenócz, Gömörmeze.
- Jeszenszky János, ág. ev. Alsójeszzen, Turóczmeze.
- Juhász Lajos, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmeze.
- 30 † Kachnics Sándor, ág. ev. Breznyóbánya, Zólyommeze, megh.

- Kálmán Lajos, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 Kicsiny Géza, ág. ev. Mnízsány, Gömörmege.
 ** Kiss Lajos, ev. ref. Uzapanyit, Gömörmege.
 Klimon Barna, ev. ref. Otrokoes, Gömörmege.
 35 Koncsko Zoltán, ág. ev. Gortva-Kisfalud, Gömörmege.
 Koreny József, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 Krausz Mór, izr. Kokova, Gömörmege.
 Krssák Jusztin, r. kath. Divény, Nógrádmege.
 Krssák Ferencz, r. kath. Divény, Nógrádmege.
 40 Kuehta Sámuel, ág. ev. Breznyóbánya, Zólyommege.
 Lenkey Béla, ev. ref. Feled, Gömörmege.
 Libertinyi Pál, ág. ev. Ispánmező, Gömörmege.
 Lichtner Ármin, izr. Rimaszombat, Gömörmege.
 Lopusni Mátyás, ág. ev. Breznyóbánya, Zólyommege.
 45 Lux Mátyás, ág. ev. Nagylomnicz, Szepesmege.
 Major Balázs, ev. ref. Uzapanyit, Gömörmege.
 Majoros Lajos, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege, meghalt.
 * Nagy Pál, év. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 Ordódy Pál, ág. ev. Alsó-Sztregova, Gömörmege.
 50 Osztricza Márton, ág. ev. Klenócz, Gömörmege.
 Papp Kálmán, ev. ref. Fülek, Nógrádmege.
 Pitta Lipót, r. kath. Teschen, Osztrák-Szilézia.
 Pollyák Jenő, ág. ev. Besztercebánya, Zólyommege.
 Pósa Péter, ev. ref. Radnót, Gömörmege.
 55 Repka János, ág. ev. Breznyóbánya, Zólyommege.
 Salezer Péter, izr. Hrusova, Gömörmege.
 Skrovina Sámuel, ág. ev. Breznyóbánya, Zólyommege.
 Stefanko Dániel, ág. ev. Breznyóbánya, Zólyommege.
 Stolez Dezső, r. kath. Rimaszombat, Gömörmege.
 60 Tóth Lajos, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 Törék Miklós, ág. ev. Rimabrézó, Gömörmege.
 Török Pál, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 Trajtlér Aladár, r. kath. Zabar, Gömörmege.
 Varga István, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 65 Veress Árpád, ág. ev. Kutassó, Nógrádmege.
 Wagensommer Jenő, r. kath. Rimaszombat, Gömörmege.
Magántanulók: Borszéky Béla, izr. Feled, Gömörmege.
 „ Ginovszky Miklós-Lajos, r. kath. Szajol, J.-K.-Sz.

II. osztály.

- Bábay István, ev. ref. Pelsűcz, Gömörmege.
 Batta Pál, ev. ref. Tornallya, Gömörmege.
 Boza Lajos, ev. ref. Simoni, Gömörmege.
 Bódy Béla, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 5 Braun Gyula, izr. Rimaszombat, Gömörmege.
 Bróth János, ág. ev. Breznóbánya, Zólyommege.
 Czagány István, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmege.
 Dickmann Jenő, izr. Rimaszombat, Gömörmege.
 Diviánszky János, róm. kath. Feled, Gömörmege.
 10 Draskóczy Zoltán, ág. ev. Ilonhalma, Gömörmege.
 Fülep Béla, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 Galko Pál, ág. ev. Rima-Lehota, Gömörmege.
 Glauf István, ág. ev. Rimaszombat, Gömörmege.
 Hánrich Lajos, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmege.
 15 Henyei Kálmán, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 Holländer Géza, izr. Rimaszombat, Gömörmege.
 Hoselitz Gyula, izr. Rimaszombat, Gömörmege.
 Hrvol Gyula, ág. ev. Szelce, Gömörmege.
 Ivanyik István, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmege.
 20 Kern Rezső, ág. ev. Rimaszombat, Gömörmege.
 Klineczko Ferencz, ág. ev. Kokova, Gömörmege.
 Kohn László, izr. Miskolcz, Borsodmege.
 Kún Tibor, ev. ref. F.-Bálfalu, Nógrádmege.
 Laczkovics Gyula, róm. kath. Putnok, Gömörmege.
 25 Lengyel Lajos, ev. ref. F.-Bátka, Gömörmege.
 Lichtner Dezső, izr. Rimaszombat, Gömörmege.
 Liszka Viktor, ág. ev. Rimaszombat, Gömörmege.
 Mihalik József, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmege.
 Nagy János, ev. ref. Budapest, Pestmege.
 30 * Novek Dezső, róm. kath. Ujantálvölgy, Gömörmege.
 Oravecz Pál, ág. ev. Pongyelok, Gömörmege.
 Pek Hugó, róm. kath. Litosztrov, Morvaország.
 Pongrácz Pál, róm. kath. Tamásfala, Gömörmege.
 Skrovina János, ág. ev. Breznóbánya, Zólyommege.
 35 Solcz Pál, ág. ev. Orlaj-Törék, Gömörmege.
 Spitz József, izr. Liptó-Szt-Miklós, Liptómege.
 Szabó Lajos, róm. kath. Zagyva, Nógrádmege.
 Terhes Samu, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.

- Tóth Kálmán, ev. ref. Felfalu, Gömörmegye.
 40 Túrós Béla, ev. ref. Uzapanyit, Gömörmegye.
 Varnay Bertalan, ev. ref. Szalonna, Borsodmegye.
 Volko Viktor, ág. ev. Lugos, Krassó-Szörénymegye.
 Weinfeld Ferencz, izr. Rimaszombat, Gömörmegye.
Magántanuló; Génovszky Béla, róm. kath. Budapest, Pestmegye.

III. osztály.

- Angyal Ödön, izr. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Asztalos Ferencz, ev. ref. Heő-Papi, Borsodmegye.
 † Bakos László, róm. kath. Tiszolez, Gömörmegye, meghalt.
 Balázs Lajos, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 5 Batta György, ev. ref. Tornallya, Gömörmegye.
 Batta Samu, ev. ref. Beje, Gömörmegye.
 Benkár József, ág. ev. Ozd, Borsodmegye.
 Bún Bálint, róm. kath. Dobóca, Gömörmegye.
 Czimet Dezső, izr. Rimaszombat, Gömörmegye.
 10 Deutsch Barna, izr. Csetnek, Gömörmegye.
 Draskóczy Márton, ág. ev. Ilonahalma, Gömörmegye.
 Eckstein Lajos, izr. Kriván, Zólyommegye.
 Gellén József, ev. ref. Losonez, Nógrádmegye.
 Győry György, ev. ref. Szútor, Gömörmegye.
 15 Habán Mihály, ág. ev. Tamásfala, Gömörmegye.
 Juraskó László, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Kachnics Gusztáv, ág. ev. Breznóbánya, Zólyommegye.
 Kekécs László, róm. kath. Pásztó, Hevesmegye.
 *Kovács Emil, ág. ev. Cserencsény, Gömörmegye. Kimaradt.
 20 Kubiny Zoltán, ág. ev. Czövekfalva, Gömörmegye,
 Kún Arpád, ev. ref. Pálfalva, Nógrádmegye.
 Leffler Andor, ág. ev. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Lehoczky Márton, ág. ev. Liptó-Szt-Miklós, Liptómegye.
 Lengyel Gyula, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 25 Makray Aladár, róm. kath. Hatvan, Hevesmegye.
 Német Géza, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Osztricza János, ág. ev. Klenócz, Gömörmegye.
 Rábely Béla, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Ruskay István, ev. ref. Jánosi, Gömörmegye.
 30 Simko Gusztáv, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmegye.

- Simon Gyula, róm. kath. Cserépvárallya, Borsodmegye.
 Skrovina Ottó, ág. ev. Breznóbánya, Zólyommegye.
 Szabó László, róm. kath. Szabadka, Bácsmegye.
 Szarvas Kálmán, ev. ref. Zsarnócz, Barsmegye.
 35 Singer Leo, izr. Várpalota, Veszprémmegye.
 Szolkovgy György, ág. ev. Felka, Szepesmegye.
 Szopata Dezső, róm. kath. Rimabrézó, Gömörmegye.
 Timko Gyula, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Tomesányi László, ág. ev. Tornallya, Gömörmegye.
 40 Uthy Kálmán, róm. kath. Szt-Erzsébet, Hevesmegye.
 Ványi Zoltán, ev. ref. Feled, Gömörmegye.
 Vitéz Dezső, ág. ev. Pádár, Gömörmegye.
Magántanuló: *Bónis József, róm. kath. Huszt, Marmarosmegye.

IV. osztály.

- Absolon Vilmos, ág. ev. Matheócz, Szepesmegye.
 Bogár Ármin, izr. Esztrény, Gömörmegye.
 Bottó János, ág. ev. Lukovistye, Gömörmegye.
 Gelb Mór, izr. Jánok, Abauj-Tornamégye.
 5 Groó Béla, ág. ev. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Hollender László, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Huszt Aladár, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Istók Zoltán, ág. ev. Lökősháza, Gömörmegye.
 Jankó Gyula, ág. ev. Mlágó, Nógrádmegye.
 10 Klimó Béla, ág. ev. Németfalva, Zólyommegye.
 Kozák István, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Kún Aladár, ev. ref. Szirák, Nógrádmegye.
 Losonczy Kálmán, ev. ref. Rimaszécs, Gömörmegye.
 Percz József, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 15 Roth Gyula, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Ruskay Gyula, ev. ref. Jánosi, Gömörmegye.
 Sárkány József, ág. ev. Kis-Kőrös, P.-P.-S.-K.-K.-m.
 Schweitzer Miksa, izr. Salgó-Tarján, Nógrádmegye.
 Schweitzer Sándor, izr. Salgó-Tarján, Nógrádmegye.
 20 Soós József, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Szakall Miklós, ev. ref. Molvány, Somogymegye.
 Tóth Kálmán, ev. ref. Nyirbogdány, Szabolesmegye.
 Törköly József, ág. ev. Rimaszombat, Gömörmegye.

- * Veres István, ág. ev. Kutass, Nógrádmegye.
 25 Vlachó Béla, ág. ev. Ispánmező, Gömörmegye.
 Westhoff Károly, ág. ev. Nádorhuta, Gömörmegye.

V-ik osztály.

- Angyal Sándor, izr. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Asztalos Gyula, ev. ref. Heó-Papi, Borsodmegye.
 Batta Bertalan, ev. ref. Zádorfala, Gömörmegye.
 Borsody Károly, ág. ev. Rimaszombat, Gömörmegye.
 5 Braun Gyula, izr. Dété, Gömörmegye.
 Büchler Gyula, izr. Füle, Nógrádmegye.
 Deutsch Loránt, izr. Csetnek, Gömörmegye.
 Deutsch Miksa, izr. Csetnek, Gömörmegye.
 Fábry Zoltán, ág. ev. Rimaszombat, Gömörmegye.
 10 Fáy Antal, róm. kath. Serke, Gömörmegye.
 Glatler Béla, izr. Rimócza, Gömörmegye.
 Guha Frigyes, róm. kath. Meleghegy, Gömörmegye.
 Hennyey László, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Horváth Gyula, róm. kath. Osgyán, Gömörmegye.
 15 Instítórisz Endre, ág. ev. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Járossy Mihály, ág. ev. Tamásfala, Gömörmegye.
 Kaszper László, ág. ev. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Krsák Gyula, róm. kath. Divény, Nógrádmegye.
 Littmann Albin, izr. Mátyásfalva, Szepesmegye.
 20 Lusztig Sándor, izr. Feled, Gömörmegye.
 Netkovszky Ödön, róm. kath. Makó, Csanádmegye.
 Neumann Aladár, izr. Kokova, Gömörmegye.
 Papp Dezső, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Papp Aladár, róm. kath. Tiszolez, Gömörmegye.
 25 Schein Albert, izr. Trstena, Árvamegye.
 Sramko Loránt, ág. ev. Aszód, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunmegye.
 Stelkovics György, róm. kath. Felső-Hangony, Gömörmegye.
 Strallendorff Gyula, róm. kath. Fekete-Erdő, Biharmegye.
 Volko Gyula, ág. ev. Pozsony, Pozsonymegye.
 30 Wiesinger Frigyes, ág. ev. Nagy-Szombat, Pozsonymegye.
Magántanulók: ** Fábrián Adolf, izr. Pétervásár, Hevesmegye.
 „ Jankovics Miklós, róm. kath. Kövecses, Gömörm.
 „ ** Juhász Dezső, róm. kath. Várasszó, Hevesmegye.

VI. osztály.

- Bakos Pál, r. kath. Tiszolez, Gömörmegye.
 Berzsényi Béla, r. kath. Gyöngyös, Hevesmegye.
 Bónis Béla, r. kath. Huszt, Máramarosmegye.
 Draskóczy Gábor, ág. ev. Nasztraj, Nógrádmegye.
 5 Gellén Kálmán, ev. ref. Losoncz, Nógrádmegye.
 Glauf Pál, ág. ev. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Hédervári Lehel, izr. Uj-Pest, Pestmegye.
 Horváth Lajos, ev. ref. Putnok, Gömörmegye.
 Hubay Béla, ev. ref. Putnok, Gömörmegye.
 10 Koós Mihály, ev. ref. Alsó-Falu, Gömörmegye.
 Kuzmányi Gyula, ág. ev. Szirák, Nógrádmegye.
 Liszka Károly, ág. ev. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Makray Jenő, r. kath. Feled, Gömörmegye.
 Mihalik Dezső, ág. ev. Nagy-Röcze, Gömörmegye.
 15 Raisz Dezső, ág. ev. Késmárk, Szepesmegye.
 Schein Gyula, izr. Jesztana, Árvamegye.
 Seidner Mór, izr. Zlatno, Nógrádmegye.
 Strallendorf Brunó br., r. kath. Német-Óvár, Alsó-Ausztria.
 Szlopovszky Károly, ág. ev. Kokova, Gömörmegye.
 20 Tóth Berta, ev. ref. Serke, Gömörmegye.
 Turnyi Ákos, r. kath. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Vieszt Gusztáv, ág. ev. Nagy-Röcze, Gömörmegye.
 * Vinis Vilmos, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Weinfeld Andor, izr. Rimaszombat, Gömörmegye.
 25 **Magántanuló:** Szontagh László, ág. ev. Ploszko, Gömörmegye.

VII. osztály.

- Algöver Andor, ág. ev. Podluzsány, Hontmegye.
 Báthory Andor, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Bendik János, ág. ev. Szelece, Gömörmegye.
 Bodor Dezső, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 5 Fazekas Ferencz, ev. ref. Gelényes, Beregmegye.
 Hárman János, ág. ev. Gerlachfalva, Szepesmegye.
 Huschek Gyula, r. kath. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Kovács László, ev. ref. Hamva, Gömörmegye.
 Müller Ede, r. kath. Miskolez, Borsodmegye.
 10 Netkovszky Albert, róm. kath. Budapest, Pest-Pilis-Soltmegye.

- Netkovszky Ernő, róm. kath. Budakeszi, Pest-Pilis-Soltmegye.
 Noszkó István, ág. ev. Tiszolcz, Gömörmegye.
 Novék Béla, róm. kath. Uj-Antalvölgy, Gömörmegye.
 Okolicsányi János, ág. ev. Ráhó, Gömörmegye.
 15 Roth Róbert, ág. ev. Nagy-Szalók, Szepesmegye.
 Schweitzer Ártúr, izr. Salgó-Tarján, Nógrádmegye.
 Seres Barna, ev. ref. Mártonfalva, Gömörmegye.
 Szarvas Béla, ev. ref. Zsarnóca, Barsmegye.
 Török László, ág. ev. Rimabrézó, Gömörmegye.
 20 Törkölly László, ág. ev. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Vecsey Ferencz, róm. kath. Ragyolez, Nógrádmegye.
 Zachar Gusztáv, ág. ev. Rimaszombat, Gömörmegye.
Magántanulók: Bohus Béla, róm. kath. Pálfala, Nógrádmegye.
 „ Komlóssy Gyula, r. kath. Rszombat, Gömörm.
 „ ** Kosztra János, ág. ev. Rimaszombat, Gömörm.
 „ ** Munk Gyula, izr. Dunaszerdahely, Pozsonym.

VIII. osztály.

- Asztalos Kálmán, ev. ref. Heves, Hevesmegye.
 Baksay József, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Brózik Emil, ág. ev. Nagy-Falu, Árvamegye.
 Gáhr Mihály, ág. ev. Nagy-Szalók, Szepesmegye,
 5 Hoselitz Gyula, izr. Zámbochrét, Nyitra megye.
 Katona István, ev. ref. Sőreg, Gömörmegye.
 Kovalik Alajos, r. kath. Námeszto, Árvamegye.
 Krno Vladimír, ág. ev. Cserenyésény, Gömörmegye,
 Lengyel Iván, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 10 Liszkay Gusztáv, ág. ev. Selmezbánya, Hontmegye.
 Pivko Gusztáv, ág. ev. Benyicz, Túrócsmegye.
 Puschmann Frigyes, r. kath. Badin, Zólyom megye.
 Ruik László, r. kath. Baglyasalja, Nógrádmegye.
 Stepniczky Ferencz, r. kath. Rozsnyó, Gömörmegye.
 15 Schweitzer Jenő, izr. Salgó-Tarján, Nógrádmegye.
 Szeckay Dezső, r. kath. Nagy-Rőcze, Gömörmegye.
 Vince István, ág. ev. Osgyán, Gömörmegye.
Magántanulók: Agócs László, r. kath. Serke, Gömörmegye.
 „ Plachy Kálmán, ág. ev. Füle, Nógrádmegye.

Jelek magyarázata: * = kilépett; ** = vizsgát nem tett; † = meghalt.

XIII.

A tanulókra vonatkozó statisztikai adatok.

a) A beírt tanulók:

Osztálya	Minősége		Vallása					Születéshelye				Szám
	rendes	magán	ág. ev.	ev. ref.	róm. kath.	gör. kath.	izraelita	Rimaszombat	Gömörmegye	Más megye	Más állam	
I.	66	2	27	24	9	—	8	20	30	17	1	68
II.	43	1	12	13	11	—	8	15	17	11	1	44
III.	42	1	13	11	13	1	5	15	14	14	—	43
IV.	26	—	11	9	2	—	4	7	6	13	—	26
V.	30	3	8	4	10	—	11	7	16	10	—	33
VI.	24	1	9	6	6	—	4	6	10	8	1	25
VII.	22	4	10	6	8	—	2	6	7	13	—	26
VIII.	17	2	7	4	6	—	2	2	5	12	—	19
Összesen	270	14	97	77	65	1	44	78	105	98	3	284

b) Egészségi állapot

c) Fegyelmi esetek száma:

könnyű	súlyos	járványos	meghalt	megintett	megrótt	megbün- tetett	tanári kar elé állított	tanács foly- tán eltávo- zott	kizárított
127	15	4	3	27	18	11	—	—	—

d) A tanulók mulasztása:

Osztály	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	összes óra- szám	nem mulasz- tott	igazolható mulasztott
Igazolt	712	1009	783	152	430	157	472	320	4035	48	62
Nem igazolt	58	4	83	12	12	8	22	1	200		

Osztály	Életkora.										Nyelvismerete.								
	éves										beszél:								
I.	2	11	22	21	6	1	—	—	—	—	63	26	11	22	4	—	63		
II.	—	1	16	12	14	—	—	—	—	—	43	23	5	10	4	1	43		
III.	—	—	6	9	9	4	1	—	—	—	40	19	7	9	5	—	40		
IV.	—	—	—	20	11	7	4	—	—	—	25	10	8	5	2	—	25		
V.	—	—	—	3	3	7	7	—	—	—	31	11	9	6	5	—	31		
VI.	—	—	—	1	—	8	4	—	—	—	24	6	8	5	3	—	24		
VII.	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	24	8	8	3	6	—	24		
VIII.	—	—	—	—	—	10	3	—	—	—	19	5	7	1	5	—	19		
Összes	2	12	44	57	43	27	25	26	21	8	2	2	269	106	61	61	34	5	269
											Összesen	csak magyarul	magyarul és németül	magyarul és tótul	magyarul, németül és tótul	magyarul, németül és franciaul	Összesen		

e) A vizsgálatot tett tanulók:

f) Erkölcsi magaviselet.)*

Jó	207
Szabályszerű	53
Kevésbé szabályszerű	—
Rossz	—
Összesen	260

*) A vizsgát tett kilenez magántanuló nem osztályoztatott 9

Főösszeg 269

g) A tanulásban tett előmenetel									Összesen
és pedig	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
Minden tantárgyból jeles	2	1	—	2	1	—	1	2	9
Minden tantárgyból legalább jó	12	7	9	7	5	5	3	6	54
Minden tantárgyból legalább elégséges	22	18	24	12	17	12	18	11	134
Egy tantárgyból elégtelen	10	10	6	3	6	4	1	—	40
Két vagy több tantárgyból elégtelen	17	7	1	1	2	3	1	—	32
Összesen :	63	43	40	25	31	24	24	19	269

XIV.

Tájékoztató a jövő 1892—93-ik tanévre.

1. A javító- pót- és felvételi vizsgákat folyó év augusztus hó 30—31-ik napjain tartjuk. E vizsgálatokra azok, kiknek egy tantárgyból van elégtelen osztályzatuk, valamint azok is, kik betegség vagy más ok miatt a vizsgától elmaradtak, előleges jelentkezés mellett; azok pedig, kik 2 tantárgyból buktak el, csakis püspöki engedéllyel bocsáttatnak vizsgára. Az ilyenek tartoznak méltóságos és főt. Zelenka Pál püspök urhoz intézett s a mult évi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket legkésőbb aug. hó 1-ső napjáig az igazgatóhoz benyújtani, hogy a tanári kar ajánlatára erre az engedélyt megnyerhessék. Azoknak kérvénye, kik az engedély megadásáról értesítve nem lesznek, kedvezőleg intéztetett el.

2. A jövő 1892—93-ik tanévre a beiratásokat szept. 1—5-ig eszközöljük. 5-én lesz a tanév ünnepélyes megnyitása s a tanítást 6-án kezdjük meg. A jelentkezőket az igazgató a tanépület igazgatói irodájában, az egyes tanárok pedig a tanásteremben írják be.

3. Minden tanuló tartozik atyjával vagy helyettesével a beiratásnál személyesen jelen lenni. Mindenik tartozik bemutatni mult évi iskolai bizonyítványát, a 12 életéven felül levők újraoltási bizonyítványait. Az iskolai díjak (beiratás 1 frt, bizonyítványdíj 50 kr., tandíj 24 frt) az igazgatónál az irodában, a tápintézeti díjak (ebéddíj 32 frt, vacsora díj 20 frt, evőeszköz tisztántartására 40 kr.) ugyan-csak ott a tápintézeti gondnoknak fizetendők. Beiratási díjat csak az ujonnan belépők fizetnek; a tan- és tápdíj félévenkiuti előleges részletekben is elfogadhatnak.

4. A kik tan-, vagy tápdíj el- vagy leengedésére vagyoni helyzetük és kiváló előmenetelük folytán igényt tarthatnak, adó-könyvecskével, esetleg vagyontalansági bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket f. évi augusztus hó 15-ik napjáig az igazgatóhoz nyujtsák be, mert ellenesetben jótétományre csak esetleg számíthatnak.

5. A nem prot. tanulókat sajátfelekezeti hitoktató tanítja hittanra. A róm. kath. tanulók az igazgatóval előleges félévi részletekben 5 frt vallástandíjat fizetnek.

6. Minden tanuló az első két harmad végével (karácsonykor és husvétkor) magaviselete, szorgalma és előmeneteléről hivatalos értesítőt kap, mely a szülők, gyámok, vagy ezeknek helyettesei által „láttamozandó“ s legkésőbb 30 nap alatt az osztálytanárnál bemutatandó.

7. Minthogy a jövő tanévvel az V, VI. és VII-ik osztályokban a görög nyelvet s az ezt póló tantárgyakat az 1890-ik évi XXX-ik t.-cikk értelmében párhuzamosan tanítandjuk: felhívjuk a t. szülőket, hogy a beírás alkalmával előszóval, vagy pedig, írásban jelentsék ki, miszerint V, VI. és VII-ik osztályban jövő gyermekeik tanulni fogják-e a görög nyelvet vagy pedig, nem.

8. Minthogy a gymnásiumi növendékek csakis a tanári kar, illetve az igazgató által előzetesen megvizsgált helyeken és egészséget nem veszélyeztető számban lakhatnak, sőt azon helyekről, melyek ellen akár a kellő felügyelet és gondozás hiánya, akár más elfogadható okoknál fogva kifogás emelhe ő, a tanári kar által év közben is elhelyezhetők: ajánljuk a t. szülőknek és gyámoknak, hogy gyermekeik, illetve gyámoltjaik érdekében magukat az igazgató vagy osztálytanár által tájékoztassák.